

OROSZLÁNY VÁROS SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATA
- 2018 -

ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS
SZOLGÁLAT

Készítette: Baráth Domonkos
intézményvezető

Tartalom

1. Bevezetés	4
A szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata	5
2. A szociális igazgatás, az ellátási kötelezettség jogszabályi változásai az utóbbi időszakban	6
2.1 Jogszabályi változások 2015-2016 során	6
2.2. Jogszabályi változások 2017-2018 során	8
3. A helyi szociális ellátások célja, feladata	11
4. Alapelvek megfogalmazása és alkalmazása	11
5. Értékek meghatározása	12
6. Célterületek.....	12
7. Célcsoportok	13
8. A szociális ellátások finanszírozásának változásai, forrásbevonás, költséghatékonyság	13
9. Demográfiai adatok.....	17
9.1 Magyarország demográfiai jellemzői	17
9.2. Komárom-Esztergom Megye demográfiai jellemzői	19
9.3. Oroszlány város demográfiai jellemzői.....	21
10. Oroszlány város további jellemzői.....	23
10.1 Lakáshelyzet, lakásállomány	23
A város lakásállományának változását a következő ábra szemlélteti:	23
10.2. Közlekedés	24
10.3. Közfoglalkoztatások.....	24
11. Munkaerőpiac, foglalkoztatás	24
12. Az idősek helyzete.....	27
13. Speciális ellátotti körök-fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek	28
14. A város által fenntartott intézmények rendszere	31
14.1 Oktatás-nevelési intézmények	31
14.2. Művelődési, sport intézmények.....	32
14.3. Egészségügyi intézmények.....	33
14.4. Városi Rendőrkapitányság.....	33
15. A szociális helyzet elemzése és a gazdasági szerkezetátalakulás lakosságot érintő tendenciái.....	33
16. Szociális ellátások jellemzői.....	36
16.1 Oroszlány városban biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások köre	36
17. Az esélyegyenlőség megteremtése	52
18. Szervezeti változások.....	53
19. A szociális ellátó terület személyi feltételei.....	53
20. A szociális ellátórendszer-sajátosságok és hiányosságok	53
21. A szociális ellátórendszer helyzetértékelésének összefoglalása SWOT elemzéssel.....	55

22. Az ellátási rendszer fejlesztésének általános irányelvei	56
22. 1 Mindezek alapján a következő fő feladatokat kell megfogalmazni.....	57
22.2 Javaslatok a szociális ellátórendszer minőségi fejlesztéséhez.....	58
23. Jövőkép megfogalmazása a megyei koncepcióval és a Helyi Esélyegyenlőségi Tervvel	
összhangban	59
24. Jogszabályok jegyzéke, szakirodalom	60

1. Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (a továbbiakban: **Szt.**) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat feladata a szociális szolgáltatástervezési koncepció elkészítése. Az **1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet** (továbbiakban: R) 111/A §-a meghatározza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a koncepciónak különösen tartalmaznia kell. Ezek alapján a szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

1. a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
2. az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
3. a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
4. az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Oroszlány város szociális szolgáltatástervezési koncepciója 2004-ben elkészült a jogszabály előírásainak megfelelően, negyedik felülvizsgálata pedig 2016-ban történt meg.

A gazdasági törvényszerűségek Nyugat-Európában bebizonyították ugyan, hogy a szociális túlvállalás nem lehet célravezető út, ám elismerik és nyíltan deklarálják, hogy az államnak szolidaritásból fakadó kötelezettségei vannak.

A modern szociálpolitika alapgondolata, hogy a társadalom különféle alrendszerének működése folytán úgy az egyén, mint annak kisebb-nagyobb közösségei, különböző módon strukturált csoportjai számára adódhatnak olyan helyzetek, amelyekben magukról ideiglenesen vagy véglegesen, elfogadható szinten nem tudnak gondoskodni. Olyan zavarokkal küzdenek, amelyek társadalomba való be- vagy visszailleszkedésüket akadályozzák, normális életvitelük, illetve megélhetésük tehát mások közreműködése nélkül nem biztosítható. E helyzetben a társadalom (végső soron az állam) – a szolidaritási elv jegyében – valamilyen módon (akár több eszköz együttes alkalmazásával is) segítőtleg lép fel.

A szociális gondoskodás feladata tehát nem kevesebb, mint az, hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja, s azokra reagáljon. Találja meg azokat az eszközöket, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, egyidejűleg biztosítsa, hogy ez a beavatkozás az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, s ugyanakkor a közösség (a többi nem veszélyeztetett állampolgár) védelme is megvalósuljon. A mai felfogás szerint a szociális feladatok körébe tartoznak a szociális (társadalmi) rehabilitáció eszközei és intézményei. A társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak a társadalom mindazon tagjai, akik bármilyen oknál fogva (betegség, fogyatékoság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek.

A szociális védőháló „megszövése” azonban nem egyetlen intézményrendszer, hanem szervezetrendszerek együttműködésének feladata. Az állami feladatvállalás meghatározó elve

ebben a rendszerben a szubszidiaritás, amely több szinten is megjelenik. Ennek harmadik szintje a rászorultsági szint, amelyen az állami (és önkormányzati) segítség akkor lép működésbe, ha az egyén létfeltételei másként nem biztosíthatók

A három lényeges összehangolandó terület: a munkanélküliség leküzdése, a lét- és munkafeltételek javítása, illetőleg a szociális partnerek részvételi jogainak biztosítása.

A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az ügyfeleknek. Ugyanakkor, bár a koncepció készítését az Szt. írja elő, az egységes szemlélet, illetve az integrált intézmények működése szükségessé teszi, hogy a koncepcióban az önkormányzat gyermekjóléti intézményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségei és fejlesztési elképzelései is teret kapjanak.

A szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata

A koncepció célja:

- meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, amelyeket a település a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit;
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván;
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.

A koncepció feladata:

- elősegíteni egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását a településen;
- információkat biztosítani egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához;
- információt adni a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltatást biztosító intézmények, szervezetek számára.

A koncepcióhoz összegyűjtött adatok, illetve statisztikai mutatók révén a város lakosságának demográfiai, foglalkoztatási helyzete, ellátottsági mutatója válik ismertté. Az adatok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény javaslata alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és a jelenlegi szolgáltatások fejlesztése a legfőbb feladat. A biztonságos finanszírozási és működési háttér megteremtése érdekében viszont át kell tekinteni a fejlesztés, illetve a működtetés költségvetési vonzatait, valamint a szükséges erőforrások strukturálását és ütemezését.

Az elmúlt időszakban az önkormányzat rendre a jogszabályi változásoknak megfelelően módosította a szociális területre vonatkozó, a pénzbeli és természetbeni juttatások, a személyes

gondoskodást nyújtó szociális ellátások feltételeit, az igénybevétel módjait, lehetőségeit, illetve a személyes gondoskodásért fizetendő térítési díjakat megállapító rendeleteit.

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök közül a város önkormányzata, és vele hasonló létszámban intézményünk a továbbra is felvállalja a különböző közfoglalkoztatási programokban való részvételt.

A szolgáltatástervezési koncepcióra vonatkozó törvényi előírás összhangban áll a közigazgatás és az ágazat 2011 óta tartó átalakításának tendenciájával, törekvéseivel.

A legutóbbi felülvizsgálat óta eltelt időszak ágazatot érintő változásai a felülvizsgálati időszakban is folytatódtak. A közigazgatás nagymértékű átalakítása hatással van a szociális ágazat feladatellátására is. A területet érintően elindult centralizációs folyamat végpontját a szakma nem ismeri. *A 2008-ban kezdődött válságidőszak negatív folyamatában az utóbbi két évben jelentős enyhülés tapasztalható, azonban továbbra is komoly terheket kell viselnie a város lakosságának és a fenntartó önkormányzatnak is.* Mindezek következménye is, hogy az előző felülvizsgálat során kitűzött célok egy részének megvalósítása késedelmet szenvedett. Pozitívum viszont, hogy az időszak pályázati lehetőségei folytatásával a leghátrányosabb helyzetben élő lakosság problémáinak (rész) megoldása irányába elmozdulás történhetett.

Az utóbbi évek, vagy akár hónapok jogszabályváltozásai, a nagy volumenű átalakítási tendencia továbbra is jelentősen megnehezíti olyan szolgáltatástervezési koncepció elkészítését, amely a szociális szolgáltatásokra vonatkozó döntések szakmai előkészítéséhez megfelelő módon képes hozzájárulni, illetve szakmai háttéranyagot adni az önkormányzat vezetői, döntéshozói számára.

2. A szociális igazgatás, az ellátási kötelezettség jogszabályi változásai az utóbbi időszakban

Már a 2013-ban történt szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálatakor megállapíthattuk, hogy az ágazat átalakításának érdekében rendkívül sokféle jogszabályi változáshoz kellett alkalmazkodnia mind a fenntartóknak, mind a szociális ellátások szolgáltatóinak. A 2016-os koncepció ismételt, jelentős átalakítást hozott, de inkább a gyermekvédelmi törvény által szabályozott területen mutatkozott meg. A jogszabályok jelentős módosítása a következő időszakokban is folytatódott. A jogszabályok szociális szolgáltatásokat és a gyermekjóléti szolgáltatást érintő jelentősebb változásait az alábbiakban részletezzük a vizsgált időszakra vonatkozóan.

2.1 Jogszabályi változások 2015-2016 során

a) A házi segítségnyújtás átalakítása

A 2014. évben megkezdődött az átalakítás a házi segítségnyújtás szabályozása terén, amely a gondozási tevékenységek körét, valamint a ponthatár módosításával a jogosultsági feltételeket érintette. Az ellátás átalakításában további jelentős lépésként, 2016. január 1-jei hatálybalépéssel – a házi segítségnyújtás szolgáltatáson belül két tevékenységi kör kerül kialakításra:

- a **szociális segítség**, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak, és - a **személyi gondozás**, amelynek keretében „intenzív”

szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában. A gondozási szükségletet a továbbiakban is vizsgálni kell a korábbiakhoz képest azzal a változással, hogy annak megállapítására kerül sor, hogy az igénylő számára a szociális segítség vagy a személyi gondozás indokolt-e. További változás, hogy az intézményvezetői hatáskörben megállapított gondozási szükséglet felülvizsgálatára és módosítására az Szt. jogkört biztosít a működést engedélyező szervek számára, mellyel ellenőrzési feladatkörükben eljárva élhetnek.

A gondozási szükséglet vizsgálatával összefüggésben az Szt. új bírság tényállást határoz meg 2016. január 1-jei hatálybalépéssel, amely legfeljebb 200.000 Ft összegű bírság kiszabását helyezi kilátásba, amennyiben az intézményvezető nem a valóságnak megfelelően állapította meg, hogy az ellátott számára szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt-e, vagy nem a valóságnak megfelelően állapította meg a gondozási szükséglet mértékét.

b) A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakítása

A gyermekek veszélyeztetésének, bántalmazásának megakadályozása érdekében a tavaly megkezdett módosítások folytatódtak azzal, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósul meg, melynek keretében a gyermekvédelem első védvonalá, a gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése révén méltányos és igazságos feladatmegosztás alakul ki a települések és a járások között, és a gyermekjóléti szolgáltatások teljes köre hozzáférhető lesz a lakosság számára.

Az Szt. 2015. január 1-jétől már előírta, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába a következő lépés az idei módosítás, miszerint a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre. Az új feladatmegosztás a következők szerint alakul:

- a települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása.
- A hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a járasszékhelyek települési önkormányzataihoz került.

Ehhez kapcsolódóan a települési önkormányzatoknak 2015. október 31-éig felül kellett vizsgálniuk a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést.

Az ellátási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a Gyvt. 2016. január 1-jétől már nem engedi a gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni. A szolgálat vonatkozásában továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás.

c) Pályázati úton finanszírozott egyes ellátások újbóli „normatívásítása”

A támogató szolgáltatás és a közösségi alapellátások esetében a finanszírozás kiszámíthatóságának biztosítása érdekében a pályázati rendszer 2016. január 1-jétől megszüntetésre került. Az utcai szociális munka, a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás, a krízisközpont és a Biztos Kezdet Gyerekház továbbra is finanszírozási szerződés alapján részesülnek támogatásban, azzal a változással, hogy a fajlagos támogatási összeget a költségvetési törvény állapítja meg.

d) A bejegyzés nélküli szolgáltatók elleni szankció szigorítása

Az Szt. és a Gyvt. igazgatási bírság kiszabását teszi lehetővé a szolgáltatást a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés nélkül nyújtó személlyel, szervezettel szemben. 2015. augusztus 1-jétől a fenti tényállás esetén a bírság felső összeghatára 1.000.000 Ft-ra emelkedik, és meghatározásra kerül annak legalacsonyabb összege is 250.000 Ft-ban.

e) Jelentési kötelezettség bevezetése az egyszeri szolgáltatásnyújtásra

A jelentéstételi kötelezettség 2016. január 1-jétől kiterjesztésre került a család, és gyermekjóléti szolgáltatás azon esetei tekintetében is, amikor a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható. A szolgáltatást egy alkalommal igénybe vevők esetében azonban nem kell valamennyi adatot rögzíteni a nyilvántartásban, csak a természetes személyazonosító adatokat és a TAJ-t.

2.2. Jogszabályi változások 2017-2018 során

a) A finanszírozási rendszerbe történő befogadás egyes szabályainak módosítása

A módosítás a finanszírozási rendszerbe történő **befogadás egyes szabályait racionalizálja** az adminisztratív terhek csökkentése, valamint indokolt esetekben a támogatáshoz való hozzájutás megkönnyítése érdekében:

- A kapacitásszabályozás bevezetése óta az önkormányzati fenntartók által létrehozott új szolgáltatások, illetve bővítéssel létrehozott új kapacitások befogadás kötelesek voltak. A módosítás révén az önkormányzati fenntartók a befogadásra vonatkozó eljárás időigénye nélkül is jogosultak az állami támogatásra, amennyiben a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 14. § (3) bekezdése szerinti fejezetből finanszírozott.

b) „Vörös kód” bevezetése a hajléktalan ellátásban

A vörös kód egy speciális figyelmeztetés, melynek célja, hogy kritikus időjárási helyzetben felhívja a szociális ellátórendszer figyelmét, hogy a segítő tevékenység egyik legfőbb feladata közé tartozik az élet védelme. A **vörös kód ideje alatt az élet védelme érdekében a szociális szolgáltatást nyújtók a bejegyzett szolgáltatásuk típusától, férőhelyszámától és ellátási területétől függetlenül, az utcai szociális szolgálatokkal és a regionális diszpécshelyszolgálatokkal együttműködve fogadni kötelesek a hajléktalan személyt.** A szociális intézményeknek a legkritikusabb időszakban (pl. rendkívüli hideg vagy meleg, nagy mennyiségű csapadék, szélsőséges időjárásváltozás) fel kell készülniük a vörös kód kiadása esetén az utcán élő emberek fogadására a következőképpen: az adott bentlakásos intézmény jelzi a területileg illetékes regionális diszpécshelyszolgálatnak, hogy egyszerre hány utcán élő

személynek tud fedelet biztosítani, és egyben kijelöli az intézményi kapcsolattartót is. Az utcán élők vörös kód idején történő fedél alá juttatása elsősorban a hajléktalan-ellátó intézményrendszeren keresztül kell, hogy megvalósuljon, az egyéb bentlakásos intézmények igénybevétele csak akkor történhet meg, ha az elhelyezés a hajléktalan-ellátáson belül már nem oldható meg. A bentlakásos intézménybe történő befogadás kizárólag a regionális diszpécserszolgáltatáson keresztül történhet. A vörös kód ideje alatt a szociális intézményeknek a hajléktalan személy élete és testi épsége megóvásához szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét kell csak biztosítani. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a szociális ágazati portálon közzétette a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet.

c) A vezetőképzés alapjainak törvényi megteremtése

A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, **vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere átalakításra került** 2018. január 1-jével, melynek eredményeképpen a vezetők folyamatos szakmai megújulását, tudatos és hatékony irányítóként való tevékenykedését, kompetencia-tudatosságának fejlesztését biztosító képzési rendszer kerül kialakításra. A vezetőképzés új rendszere arra készíti fel az ágazati vezetőket, hogy képesek legyenek saját vezetői szerepüket és az általuk irányított intézmények/szolgáltatások munkáját, szerepét rendszerszemléletben értelmezni, és a szakmai feladatok irányításához a hatályos jogszabályi környezetben elmélyült, korszerű ismereteket szerezzenek. Az új képzési rendszerben a vezetői megbízás feltétele az alap vezetőképzésen vagy mester vezetőképzésen, majd meghatározott időközönként megújító képzésen való részvétel. Az új rendszer kialakításával egyidejűleg a szociális alap- és szakvizsga rendszer megszüntetésre került. A képző intézmény a Semmelweis Egyetem, amelyet a miniszter jelölt ki.

Az új továbbképzési rendszer szabályozásának főbb jellemzői:

- Érintettek köre: a szociális, illetőleg a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek.
- Teljesítés: minősített továbbképzéssel, OKJ, Ba/Ma/MsC, pedagógus szakvizsga.
- Pontok: felsőfok - 80, középfok - 60 /változatlan értékek.
- 4 éves periódus – a korábbi 6 éves periódus helyett.
- Képzési típusok: kötelező, munkakörhöz kötött és választható képzések.
- 2018. június 30-án érvényben lévő pontok átvezetésre kerülnek az új továbbképzési időszak választható továbbképzéseihez.
- Minősített kötelező és minősített munkakörhöz kötött továbbképzési program szervezését és ezek 4 évenkénti felülvizsgálatát, átdolgozását a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság végzi.

A továbbképzési rendszer 2018. július 1-jével indul.

d) Házi segítségnyújtás változása

Házi segítségnyújtás esetében hatályon kívül helyezésre került az a rendelkezés, amely előírta, hogy a kizárólag szociális segítségben részesülő ellátottak száma nem haladhatja meg az adott intézménynél házi segítségnyújtásban részesülő összes ellátott 50%-át. E rendelkezés a személyi gondozás és a szociális segítség állami támogatásának differenciálását megelőzően volt hivatott biztosítani, hogy az ugyanolyan összegű forrást ne lehessen igénybe venni a kevesebb szolgáltatásnyújtásra, azonban a differenciálás bevezetése okafogyottá tette e szabályt.

e) Családok átmeneti otthonának külső férőhelyei szabályozása

- A családok átmeneti otthona által működtetett **külső férőhelyek kialakításával** összefüggő módosítások első köre 2016. december 19-én került kihirdetésre. A családok átmeneti otthonában élők minél sikeresebb kivezetése és a „visszaforgás” csökkentése érdekében a módosítás meghatározza a külső férőhely alapvető törvényi szabályait. A családok átmeneti otthona külső férőhelyeken 2018. január 1-jétől biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek. A külső férőhely egyrészt kedvezményes lakhatást, másrészt szociális munkát biztosít a családok számára. A családok átmeneti otthonában jelenleg 12 hónapig tartózkodhatnak a családok, ami szükség esetén 6 hónappal meghosszabbítható. A külső férőhelyen a családok 3 évig tartózkodhatnak, beleszámítva a családok átmeneti otthonában eltöltött időt is.

- A módosítások második köre a külső férőhellyel kapcsolatos további szabályokat határoz meg, melyek értelmében a külső férőhelyek száma nem lehet több mint a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-a, továbbá a külső férőhelyek létrehozásának ösztönzése érdekében e férőhelyek mentesülnek a befogadási kötelezettség alól. A Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény 8. melléklete alapján a külső férőhely után 70 %-os mértékű alaptámogatás jár.

f) Óvodai- és iskolai szociális munka

Óvodai és iskolai szociális segítség elnevezéssel a szociális segítő tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében a módosítás **2018. szeptember 1-jei hatálybalépéssel meghatározza a köznevelési intézményekben folyó szociális munka célját és feladatait.** Az óvodai és iskolai szociális segítő kötelező jelleggel, új elemként jelenik meg a család- és gyermekjóléti központok szolgáltatási körében, amely feladata segíteni a gyermek beilleszkedését, tanulmányi kötelezettségei teljesítését, az azt akadályozó tényezők feltárását, a konfliktusok feloldását, a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátása a köznevelési intézmény, valamint a család- és gyermekjóléti központ közötti együttműködési megállapodás alapján történik. A köznevelési intézménynek vállalnia kell, hogy biztosítja a szociális segítő bejutását az intézménybe és a feladatai ellátásához szükséges infrastruktúráról, helyiségről is gondoskodik. Ezer fő, köznevelési intézménybe járó gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítő alkalmazása szükséges a család- és gyermekjóléti központokban. Az új munkakörhöz az alábbi képesítésekkel tölthető be: felsőfokú szociális

szakképzettség, iskolai szociális munkás, család- és gyermekvédő tanár, család- és gyermekvédő pedagógus, család- és gyermekvédelem szakos pedagógus, ennek hiányában gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkező: nevelőtanár, pedagógus, pedagógiai előadó, pszichopedagógus, gyógypedagógus.

3. A helyi szociális ellátások célja, feladata

Az állampolgárok a szükségletekre jól és gyorsan reagáló, rugalmas, megfelelő színvonalú, hatékony szolgáltatásokat várnak ellátórendszerrel. Ezzel együtt a törvények által szabályozott hatósági és szolgáltatási feladatok egyre komolyabb kihívást jelentenek a helyi döntéshozóknak és az ellátórendszer szereplői számára egyaránt.

A kedvezőtlen demográfiai változások, a jövedelmek vásárlóértékének változása, a munkaerőhiány, a városba munkát vállalni- és letelepedni szándékozók problémáinak a kezelése (elsősorban lakhatás, bölcsőde) a veszélyeztetett fiatalok számának emelkedése, a város lakónépességének belső migrációja megoldandó társadalmi problémákat vet fel. E tények ismeretében elengedhetetlen a kialakult helyzet kezelése, a szociális szolgáltatások szinten tartása, átgondolt fejlesztése (differenciálás, komplexitás). Szem előtt tartandó az Oroszlányban élő rászoruló emberek szociális, egészségügyi és mentális igényeinek kiszolgálása. Cél olyan szolgáltatások biztosítása, ahol a középpontban az ember, az egyének és a családok állnak.

Továbbra is feladat, hogy dinamikusabbá váljon az együttműködés a szolgáltatási szektorral, a civil, illetve egyházi szolgálatokkal, a különböző szolgáltatók és fenntartók, a települési és megyei önkormányzatok között. Kívánatos, hogy a prevenció, korrekció, rehabilitáció sorrendje hosszútávon megvalósítható legyen, ne csak elméleti fejtegetésekben valósul meg a hármas egység.

4. Alapelvek megfogalmazása és alkalmazása

Az alapelvek megfogalmazása, majd követése a szolgáltatások szervezése és biztosítása során a fenntartó, a szolgáltatások működtetői, a szolgáltatást igénybe vevők oldaláról is fontos szempont.

Alapelvek:

- Szociális biztonsághoz való jog
- Testi-lelki egészséghez való jog
- Emberi méltósághoz való jog
- Szolidaritás elve
- Adatvédelemhez, titoktartáshoz való jog
- Szabad véleménynyilvánításhoz való jog

- Esélyegyenlőség elve
- Nemek közötti egyenlőség elve
- Diszkrimináció tilalma
- Önrendelkezés joga
- Szükségletorientált szolgáltatások biztosítása
- A szolgáltatás középpontja maga a rászoruló ember
- Önkéntesség elve
- Szektorsemlegesség
- Panasztétel és jogorvoslat maradéktalan biztosítása
- A gyermek mindenek felett álló érdekének szolgálata
- A család önállóságának elve, illetve a családban maradás elveⁱ
- A célszerűség elve

A megfogalmazott alapelvek a szociális szolgáltatásban résztvevő minden szervezetre vonatkoznak.

Települések között kötött megállapodás esetén Oroszlány felvállalja a koordinációs feladatokat, melynek során a fenti alapelvek érvényesülését elvárja minden csatlakozó önkormányzattól, partnertől.

5. Értékek meghatározása

A szociális szolgáltatás területén mind az univerzális értékeknek, mind a segítő kapcsolatra jellemző értékeknek meg kell jelenniük.

Értékek:

- Szociális és relatív biztonság nyújtása
- Egyénre szóló ellátások
- Társadalmi integráció erősítése
- Innováció – folyamatos fejlesztés, bővítés igénye
- Minőségi szolgáltatás
- A rászoruló ember tisztelete és szabadsága
- Szolgáltatást végzők körében az együttműködés megteremtése
- Partnerség
- Egymás iránti felelősség

Az értékek szem előtt tartása minden, a segítő szakmában résztvevő, ahhoz bármilyen formában kapcsolódó szakember, szervezet számára kötelező jelleggel bír. Az alapelvekhez hasonlóan az értékek figyelembevételét Oroszlány város minden partnerétől elvárja.

6. Célterületek

A koncepció felülvizsgálata során az alábbi területek vizsgálatát és összehasonlítását végeztük el:

- A humán és pénzügyi erőforrások összehangolása.
- A pénzbeli és természetbeni juttatások – a jogi szabályozáson túl – rászorultsági elven alapuló szabályozása.
- A szociális szolgáltatások szabályozása a megfogalmazott alapelvek és értékek mentén.
- Az ellátásokat, szolgáltatásokat nyújtó intézmények munkájának koordinálása. A Koordináció rendszerének kidolgozása.
- Hiányzó szolgáltatások kialakítása.
- Harmadik szektor bevonása a szociális szolgáltatásba.
- Információs rendszer kidolgozása.

(Lakosság tájékoztatása, szakmaközi egyeztetések, tájékoztatási rendszerek)

7. Célcsoportok

- A krízishelyzetben lévő családoknál a családvédelmi feladatok erősítése.
- Időskorúak, egyedülállók, nyugdíjasok esetében különböző személyre szabott szolgáltatások biztosítása, pénzbeli, illetve természetbeni ellátások, az alapellátási szolgáltatások, illetve a szakellátások szintjén.
- Speciális csoportok esetében a hiányzó ellátási formák megvalósítása, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátásának végig gondolása.
- Mozgáskorlátozottak érdekében akadálymentesség biztosítása a szociális és egészségügyi intézményekben, valamint egyéb közszolgáltatást nyújtó épületekben.
- Rehabilitációs célú munkavégzés lehetőségének biztosítása.

8. A szociális ellátások finanszírozásának változásai, forrásbevonás, költséghatékonyság

Mivel a szociális ellátások lehetőségeit, esetleges fejlesztését meghatározzák a normatív támogatások, ezért változásainak bemutatását fontosnak tartjuk. A következő táblázat kiváló tájékoztatást nyújt a 2010 után támogatásokról.

A táblázat a költségvetési törvények alapján készült.

Alapnormatívák, támogatások nominálértéke (2010 – 2018)

<i>Ellátási forma és feltételek</i>	<i>2010 és 2012 (Ft)</i>	<i>2013-2014(Ft)</i>	<i>2016 /(Ft)</i>	<i>2018 (Ft)</i>
Szociális étkeztetés, népkonyha	55360	55360	55 360	55 360
Házi segítségnyújtás	166080	145000	145 000	szoc. gondozás: 210 000

				szoc. segítség: 25 000
Időskorúak nappali intézményi ellátása*	88580	109000	109 000	109 000
Fogyatékosok, demensek nappali ellátása	405600	500000	500 000	500 000
Pszichiátriai, szenvedélyb, nappali e.	206100	300000	310 000	310 000
Hajléktalanok nappali intézményi ellátása*		206100	206 100	206 100
Idős otthon	635650	Megszűnt a normatív alapú támogatás, helyébe bér- és fenntartási költség alapú támogatás	Megszűnt a normatív alapú támogatás, helyébe bér- és fenntartási költség alapú támogatás	Bér- és fenntartási költség alapú támogatás
Demensek, fogy., pszich., szenv. bentlakásos	710650			
Emelt szintű idősotthon	309350			
Hajléktalanok átmeneti szállása, éjjeli menedékhelye*	468350	468350	468 350	468 350
Bölcsődei ellátás*	494100	494100	494 100	Megszűnt a normatív alapú támogatás, helyébe szakmai dolgozók bértámogatása került. Üzemeltetési támogatás adóerő-képességtől függően. 2018. májusban kiegészítő támogatás: 46/2018. (III. 19.) Korm. rendelet szerint.
Gyermekek átmeneti intézményei*	635650	635650	Jogszabályban elismert szakmai létszám után 2 606 040 fő/év	Jogszabályban elismert szakmai létszám után 2 606 040 fő/év
Támogató szolgáltatás	2011-2014: alaptámogatás 3.000.000.- Ft, egy szállítási feladategységre jutó támogatás 1500 Ft/feladategység, személyi segítség esetén 3000 feladategység alatt 2000 Ft/feladategység, 3000 feladategység felett 2200 Ft/feladategység		Alaptámogatás 3.000.000.- Ft, egy szállítási feladategységre jutó támogatás 1800 Ft/feladategység,	Alaptámogatás 3.000.000.- Ft, egy szállítási feladategységre jutó támogatás 1800 Ft/feladategység,
Közösségi ellátások	2011-2014: alaptámogatás 2.000.000.- Ft, egy feladategységre jutó támogatás 150.000.- Ft		alaptámogatás 2.000.000.- Ft, egy feladategységre jutó támogatás 150.000.- Ft	alaptámogatás 2.000.000.- Ft, egy feladategységre jutó támogatás 150.000.- Ft
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	2010-ben: FSZH által meghat., ezt követően nincs kiírt pályázat		nincs	nincs
Utcai szociális munka	2010: 4543750 Ft/szolgálat 2011-2014: szolgálatonként 5.500.000 Ft - 7.150.000 Ft		pályázat útján támogatható, szolgálatonként 6 500 000	pályázat útján támogatható, szolgálatonként 6 500 000

Krisis központ*	2011-2014: szolgálatonként 4.000.000 Ft vagy félutas kiléptetőház működtetése esetén 8.000.000 Ft	pályázat útján támogatható, központonként 6.000.000 Ft	pályázat útján támogatható, központonként 6.000.000 Ft
Szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatás*	(Lakos/5000)* 3950000	nincs ilyen szolgáltatás	nincs ilyen szolgáltatás
Család és gyermekjóléti központ	új szolgáltatás	3 000 000 Ft/év/számított létszám	3 000 000 Ft/év/számított létszám
Család és gyermekjóléti szolgálat	új szolgáltatás	3 000 000 Ft/év/számított létszám	3 000 000 Ft/év/számított létszám
Falugondnoki/tanyagondnoki szolgálat	1996550 Ft/szolgálat	1996550 Ft/szolgálat	1996550 Ft/szolgálat
			2 500 000 Ft/szolgálat

*A sötétebben kiemelt cellákban szereplő szolgáltatások Oroszlány városban megtalálhatóak

Általánosan elmondható, hogy a szociális ellátórendszer fenntartása évről – évre hatalmas és növekvő terhet ró a városra. A kapott támogatások mind kisebb részét fedezik az adott szolgáltatás költségeinek, és közel sem képesek kompenzálni a valóságos bekerülés forrásigényét. Ugyanakkor a jelenleg tapasztalható gazdasági és társadalmi helyzetben, az utóbbi egy-két évben észlelt pozitívumok ellenére is növekvő számban veszik igénybe a szolgáltatásokat az ügyfelek.

A növekvő társadalmi elvárások nem mindig találkoznak a feladatokhoz rendelt forrásokkal. A nehéz anyagi helyzet ellenére feltétlenül szükséges a szolgáltatások fenntartása, és amennyiben lehetséges, a szolgáltatások bővítése.

Oroszlány város esetében a finanszírozási mutatók az alábbiak szerint alakultak (egyéb bevételek nélkül):

	<i>Finanszírozás (fő) forrásai</i>	<i>Ft</i>	<i>A források belső aránya (%)</i>
2010	normatíva	155 281 139	58,8%
	fenntartó	108 933 734	41,2%
Összesen		264 214 873	100,0%
2011	normatíva	148 380 400	55,1%
	fenntartó	120 686 281	44,9%
Összesen		269 066 681	100,0%
2012	normatíva	155 892 159	53,2%
	fenntartó	136 882 154	46,8%
Összesen		292 774 313	100,0%
2013 (szept.)	normatíva	158 104 190	50,1%
	fenntartó	157 764 483	49,9%
Összesen		315 868 673	100,0%
2014	normatíva	187 070 195	48,7%
	fenntartó	197 168 148	51,3%
Összesen		384 238 343	100,0%
2015	normatíva	217 371 340	54,8%

	fenntartó	179 062 318	45,2%
Összesen		396 433 658	100,0%
2016	normatíva	212 434 957	49,4%
	fenntartó	218 242 442	50,6%
Összesen		430 677 399	100,0%
2017	normatíva	201 225 085	45,1%
	fenntartó	244 562 423	54,9%
Összesen		445 787 508	100,0%

A jelenlegi szolgáltatási színvonal fenntartásának, illetve fejlesztésének érdekében kiemelkedően fontos a forrásbevonási lehetőségek vizsgálata, megkeresése. Ennek legfontosabb pillére a pályázatok útján elnyerhető támogatás rendszere. A 2012-2013-as időszakban Oroszlány város komoly sikerekről számolhat be a szociális jellegű pályázatok elnyerése, megvalósítása és adományok gyűjtése területén. 2013-2015 közötti időszakban a már megkezdett pályázatok folytatódtak, ill. új pályázati források bevonására is lehetőség volt. A 2017-es évben újabb pályázatokot nyert el az önkormányzat, illetve -közös vagy önállóan- a Szociális Szolgálat. Ilyen a TOP-1.4.1-15-KO1-2016-00022 (bölcsődei eszközbeszerzés), a TOP-5.2.1-15-KO1-2016-00001(KAPU projekt), és az EFOP-2.2.3-17-2017-00039 (CSÁO felújítás).

Pályázatok, adományok (2016 - 2017)

Pályázat, adomány	Ft
TOP-5.2.1-15-KO1-2016-00001 (konzorciumi partnerként)	84.960.018,-
EFOP-2.2.3-17-2017-00039 (önkormányzati)	88.465.000,-
TOP-1.4.1-15-KO1-2016-00022 (önkormányzati)	30.000.000,-
Hajléktalanokért Közalapítvány: Gyógyszer, kötszer, eü ellátás	1.289.000,-
Hajléktalanokért Közalapítvány: Eszközbeszerzés	867.000,-
NRSZH, Családok Átmeneti Otthona, krízis pályázat (önkormányzati)	12.000.000,-
Közfoglalkoztatási programok (2016. 09. 01. – 2018. 05. 31.)	17.270.058,-
Országos Hajléktalan Mintaprogram (2017. 03. 01. - 2019. 02. 28.)	50.304.438,-
Összesen:	285.155.514,-

Továbbra is feladat a pályázatok folyamatos monitorozása, együttműködés az önkormányzat szervezeteivel, valamint a „pályázatképesség” további erősítése, humán erőforrás mellérendelése. A pályázatok elnyerése esetleges, elbírálásuk sok esetben függ a pályázat kiírójának prioritásaitól, amely nem feltétlenül egyezik meg a pályázó szándékaival. Ezért javasolt minden pályázat elkészítése, amely tartalmában építő jelleggel bírhat.

Minden eddiginél fontosabb a szolgáltatások költséghatékony, tulajdonosi szemléletű működtetése. A költségek túlnyomó többségét ugyan a bérköltségek és a közüzemi költségek teszik ki, amelyek a törvényi szabályozás (minimális létszám- és végzettségbeli előírás) és az infrastruktúra fenntartása, ami állandóságot mutat – következtében csak kis mértékben csökkenthetők, más kiadások esetében, mint pl. beszerzés, karbantartás, stb. az ésszerű gazdálkodást kell szem előtt tartani, a pazarlási pontokat kiszűrni és korrigálni szükséges.

9. Demográfiai adatok

9.1 Magyarország demográfiai jellemzői

2018. január 1-jén az ország **népességének** lélekszáma 9 millió 771 ezer fő volt, 26,9 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. 2017-ben kedvezőtlen és kedvező irányú változások egyaránt megfigyelhetők a fontosabb népmozgalmi folyamatokban. Az előző évhez viszonyítva csökkent a születések és a házasságkötések száma, emelkedett a halálozásoké, és ezzel párhuzamosan nőtt a természetes fogyás mértéke. Ugyanakkor mérséklődött

a válások és a terhességmegszakítások száma, és újabb történelmi minimumra csökkent a csecsemőhalálozások aránya. A teljes termékenységi arányszám kismértékben tovább emelkedett, 2017-ben 1,5-es értéket ért el, ami 1996 óta a legmagasabb érték. Az előzetes adatok szerint 2017-ben 91 600 gyermek született, és 131 700 lakos hunyt el. A természetes fogyás 40 100 főt tett ki, ami 18%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege kedvezőbben alakult az előző évinél, és ez mérsékelni tudta a természetes fogyásból adódó népességsökkenés mértékét. Ennek eredményeként a népesség tényleges fogyása mintegy 26 900 fő volt, 18%-kal alacsonyabb az egy évvel korábban mérténél.

A 2011. évi történelmi mélypontot jelentő mintegy 88 ezres **születésszámot** követően az újszülöttek száma – 2013 kivételével – 2016-ig emelkedő irányzatot mutatott. Az ebben az évben világra jött 93 063 gyermek 1,5%-kal, közel 1400 újszülöttel multa felül az előző évit, és az ezt megelőző hat év legmagasabb születésszámát jelentette. 2017-ben a növekedés megállt, és a 91 600-ra becsült születésszám 1,6%-kal, 1463 fővel maradt el az előző évitől és lényegében azonos nagyságrendű volt a két évvel korábbival.

A **halálozások** száma hosszú idő óta folyamatosan meghaladta a 130 ezer főt, 2011 és 2016 között – 2015 kivételével – viszont e szint alatt maradt. 2017-ben jelentősen nőtt a halálozások száma, ami nemcsak hogy ismét meghaladta a 130 ezer főt, de az azt megelőző évhez viszonyítva 3,7%-os, mintegy 4650 fős többlethalálozással járt együtt.

A 2017. évi 131 700 főre becsült elhalálozások száma gyakorlatilag megegyezik a két évvel korábban mért 2015. évi halálozással.

A **csecsemőhalálzási** arány – ingadozások mellett – alapvetően csökkenő. Az ezer élveszületésre jutó 1 éven aluli elhunytak száma

2011-ben csökkent először 5 ezrelék alá, de 4 ezrelék alatt még sohasem volt. 2017-ben az előzetes adatok szerint 330 csecsemőhalálozás történt, ami 3,6 ezrelékes, az eddig mért legalacsonyabb arányt jelenti.

A **házasságkötések** száma az ezredfordulót követő években alacsony szinten ingadozott, inkább stagnált, 2006 és 2010 között viszont jelentősen, ötödével visszaesett. Ezt követően emelkedés figyelhető meg, ami 2010 és 2016 között közel másfélszeresére növelte a házasságra lépő párok számát. 2017-ben ez a folyamat megállt, 2,3%-kal kevesebb, 50 600 esküvőt

tartottak, mint egy évvel korábban. A megelőző két évtizedben a házasságkötések száma csak 2016-ban és 2017-ben haladta meg az 50 ezret.

A **válások** évenkénti száma az ezredfordulót követő évtizedben 24–25 ezer körül alakult, az azt követő években határozottan csökkent. 2014-ben – ötven év után először – 20 ezer alá csökkent a válások száma, majd 2015-öt kivéve ebben a tartományban is maradt. 2017-ben a bíróságok által felbontott házasságok száma 18 600-ra becsülhető, ami 4,9%-kal, közel 1000 válással kevesebb megszűnt házasságot jelent az előző évhez képest.

A születésszám csökkenése és a halálozások emelkedése jelentősen növelte a népesség **természetes fogyásának** mértékét. A születések és halálozások negatív egyenlegeként 2017-ben 40 100 fő volt a népesség természetes fogyása, ez 18%-kal meghaladta az előző évet. A népesség lélekszámának tényleges fogyása ennél jóval kevesebb, mintegy 26 900 főt tett ki a 2016. évihez mérten megnövekedett pozitív vándorlási egyenleg következtében. 2017-ben a nemzetközi vándorlás egyenlege 13 200 fővel mérsékelte a természetes fogyás ütemét.

A **népesség életkor szerinti összetételében** folytatódott a már hosszabb idő óta tapasztalt szerkezeti változás. Felgyorsult a népesség elöregedési folyamata. A 60 éves és idősebb lakosok száma és aránya először 1992-ben haladta meg a 0–14 éves gyermekkorú népességét, 2005 óta viszont már a 65 évesek és ennél idősebbek is többen vannak, mint a gyermekkorúak. 2018. január 1-jén száz gyermekre 130 időskorú (65 éves és idősebb) lakos jutott. A 15–64 éves (ún. aktív korú) népességnek stagnáló gyermekkorú és egyre növekvő számú időskorú eltartásáról kell gondoskodnia. 2018. január 1-jén száz aktív korú lakosra 50 gyermek- és időskorú lakos jutott. (KSH, Népvándorlás 2017.)

Magyarország lakosságának száma 2011 - 2018 (fő)

Nem/Fő	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Férfi	4 743 901	4 724 666	4 715 953	4 703 391	4 695 779	4 688 519	4 675 291	4 667 000
Nő	5 241 821	5 207 259	5 192 845	5 173 974	5 159 792	5 141 966	5 122 270	5 104 000
Összlakosság	9 985 722	9 931 925	9 908 798	9 877 365	9 855 571	9 830 485	9 797 561	9 771 000

Magyarország lakossága korcsoportok szerint 2011 – 2018 (fő)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
65 év feletti	1 671 135	1 675 914	1 701 675	1 731 811	1 764 232	1 796 579	1 828 226	1 852 000
15-64 év	6 857 377	6 815 721	6 776 258	6 719 738	6 664 153	6 609 458	6 546 470	6 498 000
0-14 év alatti	1 457 210	1 440 290	1 430 865	1 425 816	1 427 186	1 424 448	1 422 865	1 421 000
Összlakosság	9 985 722	9 931 925	9 908 798	9 877 365	9 855 571	9 830 485	9 797 561	9 771 000

Öregezési index 2010 - 2017

%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
öregezési index	112,6	114,7	116,4	118,9	121,5	123,6	126,1	128,5

Eltartottsági ráta 2010 - 2017

%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
gyermek népesség	21,5	21,3	21,1	21,1	21,2	21,4	21,6	21,7
idős népesség	24,2	24,4	24,6	25,1	25,8	26,5	27,2	27,9

Összesen	45,3%	45,4%	45,7%	45,7%	45,7%	46,2%	47,2%	47,9%
----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Magyarország demográfiai jellemzői összefoglalva:

- fogyó népesség,
- fogyó családok,
- csökkenő gyermekszám,
- idősök számának növekedése,
- nők számának növekedése,
- növekvő rászorultság,
- növekvő területi egyenlőtlenségek.

9.2. Komárom-Esztergom Megye demográfiai jellemzői

Komárom-Esztergom megye gazdasági szempontból az országnak fejlődő térségei közé tartozik. A megye területe 2265,1 km², népsűrűsége 137,5 fő/km², 2011. évi lélekszáma 310 200 fő, mely az ország lakosságának 3,12%-a volt, 2015-ben 299 110 főre csökkent a megyében lakók száma.

A megyét 76 település, illetve 7 statisztikai kistérség, illetve 6 járás alkotja. Ezen települések népességnagyság - kategória szerinti megoszlását mutatja be a táblázat.

Megye	A települések száma népességnagyság-kategóriák szerint						
	–499	500–999	1000–4999	5000–9999	10 000–49 999	50 000–	Összesen
Komárom-Esztergom	6	15	44	5	5	1	76

Komárom – Esztergom Megye természetes szaporodása, fogyása 2014 – 2017 (fő)

Fő	2014	2015	2016	2017
Élve születések száma	2 874	2 790	2 873	2 800
Halálozás	4 006	4 364	3 974	4 100
Változás	-1 132	-1 574	-1 101	-1 300
Tényleges szaporodás, fogyás	-1 567	-1 196	-533	-300

Komárom – Esztergom Megye lakosságának száma 2014 - 2017 (fő)

Nem/Fő	2014	2015	2016	2017
--------	------	------	------	------

<i>Férfi</i>	144 010	143 289	142 884	142 623
<i>Nő</i>	156 667	155 821	155 030	154 758
<i>Összlakosság</i>	300 677	299 110	297 914	297 381

Komárom – Esztergom Megye lakossága korcsoportok szerint 2014-2017 (fő)

	2014	2015	2016	2017
65 év feletti	51 027	51 819	52 681	53 718
15-64 év	206 201	203 819	201 829	200 096
0-14 év alattiak	43 449	43 472	43 404	43 567
Összlakosság	300 677	299 110	297 914	297 381

2011-ben a 35-39 éves és az 55-59 éves korcsoportba tartozók száma a legmagasabb. 2015-ében az öregedési index (a 65 év feletti korosztálynak a 0–14 éves gyermekkorú népességhez viszonyított aránya) 7,2%-os emelkedést mutat.

Az index figyelemre méltó, a népesség korösszetétele változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

2017-ban a megyében 2800 gyermek született, ami 73 gyermekkel kevesebb, mint 2016-ban. A 0 – 14 éves korú lakosság száma emelkedett, de kisebb mértékben, mint a 65 éven felüliek száma. A halálozások száma 2017-ben lényegesen nem változott, a halálozások száma 126-tal több, mint az egy évvel korábbi. A csecsemőhalálozások száma jelentősen csökkent, január és december között 16 helyett 11 gyermek hunyt el az egy éves születésnapja előtt. A népmozgalmi folyamatok eredményeképpen a megye lakossága 2017-ben 300 fővel csökkent, a 2014-es 1567 fő után. Növekedett a házassági kedv. 2017 folyamán 1650 esküvőt anyakönyveztek a megyében, ami 326-tal több, mint 2014-ben.

Öregedési index 2001-2017

%	2001	2012	2017
öregedési index	80,7	112,0	123,3

Eltartottsági ráta 2008-2015

%	2001	2012	2017
gyermek	24,5%	20,9%	21,8%
idős népesség	19,7%	23,4%	26,8%
Összesen	44,2%	44,3%	48,6%

A lakossági munkaerő-felmérés alapján a Komárom-Esztergom megyei munkanélküliségi ráta a harmadik legalacsonyabb volt a megyék között, és a foglalkoztatási arány is kedvezőbben alakult. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak nettó átlagkeresete 6,8%-kal, 149 ezer forintra nőtt, ami a fogyasztói árak változását figyelembe véve 5,0%-os reálkereset-emelkedést jelentett.

2017-es KSH adatok alapján Komárom-Esztergom megye 15-74 éves népességének 62,6%-a, 143,4 ezer fő tartozott a gazdaságilag aktívak közé. Ezen belül a foglalkoztatottak átlagos

létszáma 140,5 ezer fő volt. A munkanélküliségi ráta mértéke (2,9%) Vas és Veszprém megyék után a harmadik legkedvezőbb (Tolna megyével egy szinten) a megyék rangsorában. A nyilvántartott álláskeresők száma jelentősen visszaesett. 2017 decemberében 4629 fő álláskeresőt tartottak nyilván, ez 55%-a a 2014-es (8413 fő) adatnak. A nyilvántartott pályakezdő munkanélküliek száma ennél is jobban csökkent, a 2014-es 884 főről 295 főre. 2017-ben álláskeresői járadékban 1135 fő, szociális ellátásban 884 fő részesült.

9.3. Oroszlány város demográfiai jellemzői

Oroszlány utolsó hivatalosan becsült népessége **19 029 fő** (2017 évben), ami Magyarország népességének **0.19%-a** (Komárom-Esztergom megyének 6.36%-a). **Oroszlány területe** 7586 hektár, népsűrűsége 251 fő/km². A lakások száma 7948, népességet figyelembevéve, ez azt jelenti, hogy 2.4 fő lakik egy lakásban. Ha népesség azonos ütemben változna, mint a 2015-2017 közötti időszakban (2.62%/év), akkor 2018-ban Oroszlány lakossága 19 529 lenne. A népesség változása a 2011 – 2015 közötti -0,52%/évről az elmúlt két évben +2,62%/évre emelkedett.

Ebből látható, hogy Oroszlány jelenleg fejlődési szakaszban van, annak minden előnyével és hátrányával.

A város korábban kedvező korösszetétele folyamatosan változik. Jelentős eltolódás tapasztalható az idősebb korosztályok felé, az országos tendenciákhoz hasonlóan, de annál lényegesen nagyobb mértékben nő a 60 éven felüliek száma. Míg az utolsó 10-15 évben országosan 16%-ról 20%-ra nőtt a 60 éven felüliek aránya, addig a városban 11,6%-ról 2012-re elérte a 22%-ot. Emellett jelentős számú az egyedülálló, önálló háztartásban élő idős ember, elsősorban nő – a magasabb élettartamból adódóan –, mely befolyásolja a szociális ellátások iránti igényt. Oroszlányban a 2001. évi 105-ről 118-ra növekedett az öregedési index. Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alattiira mennyi 65 év feletti lakos jut a városban. Az öregedési index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző, fiatal, előregedő, előregedett városnak tekinthetjük-e a települést. Ahol az index 100 alatt van, azon a településen túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népegykezerzet. Ha 100 felett van, akkor a 65 év felettiak túlsúlya jellemzi a települést.

Oroszlányban a halálozások számát vizsgálva a 2001 – 2015 közötti időszakban megállapítható, hogy a teljes időtáv alatt meghaladta a születések számát, tehát természetes fogyásról beszélhetünk a településen. A vizsgált időszakban negatív volt a vándorlási különbözet is, ami tovább súlyosbította a természetes fogyás miatti népességcsökkenés mértékét. Jelenleg ebben változás észlelhető, köszönve a városban található cégek munkaerőigényének. A vándorlási egyenleg értékéhez nagymértékben hozzájárul az is, hogy az Ipari Parkban működő vállalkozások nagyszámú olyan munkavállalót alkalmaznak, akik ideiglenesen a városban telepednek le. Ezek a munkavállalók általában a családjuk nélkül érkeznek és a vállalkozásoknál megfigyelhető nagy fluktuáció miatt nem csak a bevándorlás, de az elvándorlás száma is jelentős.

Az adatok megvizsgálásakor Oroszlányban is megállapítható az, ami országosan jellemző, hogy több a női lakos, (51,4 %) a férfi lakosok aránya 48, 6 %. A 0-2 éves korosztály 2,6 %, a

0-14 éves korig 13,5 %, a 60-65 feletti korosztály 21,5 % Megfigyelhető, hogy 65 év felett a férfilakosok száma jelentősen 3,5 %-al csökkent a női lakosok számához viszonyítva.

Oroszlány lakosságszám változása 2010 - 2017 között (fő)

<i>fő</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Állandó lakosság	19661	19611	19418	19011	19148	19057	19029	18960
Élve születések száma	167	172	137	143	199	191	205	171
Halálozások száma	207	196	268	276	165	139	257	224

Korösszetétel 2011-2017 (fő)

<i>fő</i>	2011	2012	2015	2016	2017
a 0-2	510	478	570	614	575
a 3-5	514	529	470	486	529
a 6-13	1454	1433	1384	1361	1387
a 14 évesek	194	179	181	197	143
a 15-17	692	651	573	568	583
a 18-59	12014	11910	11452	11314	11202
a 60-x	4233	4238	4427	4489	4541

Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok	0-14 éves korú állandó lakosok	Öregedési index
2001	2.469	2.343	105
2008	2.985	2.838	105
2009	3.026	2.767	109
2010	3.051	2.715	112
2011	3.090	2.672	112
2012	3.095	2.619	118
2014	3.109	2.611	120
2015	3.183	2.605	122
2016	3.221	2.658	121
2017	3.264	2.634	124

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Oroszlány városában a 2001-es és a 2011-es évek vonatkozásában kismértékű csökkenés figyelhető meg a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek és az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők esetében. Ezzel szemben kiugró a növekedés az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők tekintetében, illetve nem ilyen nagymértékű, de szintén növekedés figyelhető meg az egyetemi, főiskolai és egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számában.

A képzettség vonatkozásában az oroszlányi mutatószámok változásai minden esetben megegyeznek a megyei és országos változásokkal, csupán intenzitásbeli különbségeket lehet megfigyelni.

Oroszlány lakosságának iskolai végzettségében pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban.

10. Oroszlány város további jellemzői

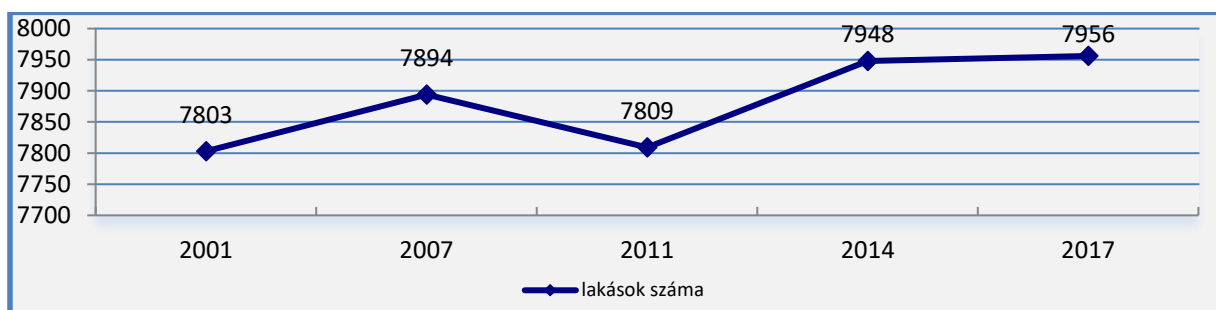
10.1 Lakáshelyzet, lakásállomány

Nagyobb léptékű lakásépítés hosszú idő után először 2005-ben az Iskola úti 42 lakás teljes körű felújítása volt, kiegészítve 6 db új tetőtéri lakással. Ez után 2007-ben készült el a Tópart lakópark 52 db lakása, majd 2008-ban újabb 10 db új lakás készült el magánvállalkozásban a Gönczi Ferenc út egyik épületének tetőterében. Oroszlány város lakásállományának változásában jelentős szerepet töltött be a „zöld tömb” és a „sárga tömb” lebontása, melyek közül az utóbbi 2010 folyamán volt esedékes, és 123 db lakás megszűnését eredményezte. Azért fontos e két eseményt külön megemlíteni, mivel komoly szociális jellegű konzekvenciája van. Az említett tömbökből kényszerű módon kiköltözők a város külterületén elhelyezkedő dűlőkbe költöztek, amelyek lakhatásra sok esetben csak korlátozottan alkalmasak, infrastrukturálisan pedig csak mérsékeltten ellátott.

A bérlakások száma 2013-ban 72 volt, jelenleg 48 bérlakással rendelkezik a város. A lakások számának csökkenésével nőtt a külterületre költözők száma.

Lakásállomány 2001-2017

A város lakásállományának változását a következő ábra szemlélteti:

A magántulajdonban lévő bérleményekkel szemben megnőtt a kereslet a tartósabb, biztosabb és jogszerűen működtetett önkormányzati, vagy az OSz Zrt. által működtetett bérlakások iránt. Egy nagyon fontos eleme ennek az igénynövekedésnek, hogy a különböző lakhatási támogatások általában csak ilyen esetekben vehetők igénybe. Az igénylők köre: bedőlő lakáshitelek, átmenetileg hitelhez nem jutó pályakezdők, családalapítók, ipari parkban munkát találó, eredetileg nem oroszlányi lakosok, saját tulajdonú lakásban nem gondolkodók, valamint jelentős számban vannak azok, akik önerőből nem képesek megoldani lakásproblémáikat, nincs tőkéjük, jövedelmi helyzetüknél fogva tartósak nem képesek hitelterhek vállalására.

10.2. Közlekedés

A vasút használatában történt változások az országos tendenciáknak megfelelőek. A személyszállításban csökkent a vasutat igénybevevők száma, de az elővárosi vonatok beindulásával Oroszlányon is sűrítették a járatokat.

Oroszlányon a helyi járatos buszközlekedés megoldott (számszerűen 3 viszonylat). A helyközi távolsági buszok útvonala is úgy került kialakításra, hogy azokat a város lakói belső közlekedésre (is) igénybe tudják venni. Az Ipari Parkba közlekedő (a 3 szakos és az irodai munkarendhez egyaránt igazodó) járathoz az Önkormányzat külön finanszírozással többletautóbuszokat biztosít. A helyi járat 16 helyen áll meg, járatsűrűsége napi nyolcszori. Körjárat is üzemel: egy, amely kizárólag az iskolai időszakban közlekedik (naponta három alkalommal), illetve egy temetőjárat, mely napi egy alkalommal vehető igénybe.

Általánosságban elmondható, hogy szociális, illetve más szolgáltatásokhoz való hozzájutás szempontjából Oroszlány városban a közlekedés jó színvonalon megoldott. Ennek ellenére a külterületek elérhetősége problematikusnak tekinthető. Az itt élők száma a fent már említett okoknál fogva megnövekedett az utóbbi években, ezért említést érdemlő ezen tény megemlítése.

10.3. Közszolgáltatások

Oroszlány város közműellátottsága az alábbiak szerint alakul:

	2015
vezetékes ivóvíz ellátottság	100%
közcsontra ellátottság (szennyvíz elvez.)	98%
távfűtési lakások aránya	53%
egyedi gáz fűtésű lakások aránya	17%
hagyományos fűtésű lakások aránya (döntően villany)	30%
villamos energia ellátottság	100%
vezetékes távközlési ellátottság	84%
kábeltelevíziós ellátottság	95%

11. Munkaerőpiac, foglalkoztatás

Oroszlányi járás hat település közigazgatási területét fedi le. Ezek Oroszlány városa, valamint Kecskéd, Bokod, Dad, Kömlőd és Szákszend községek. A gazdasági környezet a járás településeinek tekintetében eltérőek. A járáson belül - ipari parkjának köszönhetően - Oroszlány város a meghatározó, mely jelentős hatással bír a hozzá tömegközlekedéssel kiépített községek irányába. A térséghez tartozó községek földrajzi fekvésük miatt a foglalkoztatottság szempontjából eltéréseket mutatnak.

A rendelkezésre álló adatok szerint:

Megnevezés	2015	2016	2017
állandó népesség	27 136	26.991	26.991
munkavállalási korú népesség (15-64 év)	19 124	18.940	18.605
gazdaságilag aktív népesség	11825	12.600	12.380
nyilvántartott álláskeresők száma	594	551	439
álláskeresők aránya	5,0	4,4	3,6

A járás gazdaságára az iparosodottság jellemző, melyben meghatározó a gépjárműalkatrész-, illetve a gépgyártás. Ezen a két területen működnek a térség külföldi érdekeltségű, feldolgozóipari nagyüzemei is, melyek közül három cég 800 - 1.100 fő közötti, egy pedig lassan már 300 fős létszámmal működik. Ezen felül jelentős számú a kölcsönzött munkavállalók száma is. A korábban meghatározó jelentőségű, bányászati és energiatermelési tevékenységet folytató állami nagyvállalatnál lassan lezárul a megszűnésével járó létszámleépítés. A kistérségben az 50 - 249 fő közötti létszámmal működő foglalkoztatók száma alacsony, a bejegyzett gazdasági társaságok jelentős része 10 fő alatti mikro-vállalkozásnak minősül. A mezőgazdasági vállalkozások száma elenyésző. Az iparág foglalkoztatási képessége nem számottevő.

Oroszlány Város szociális szolgáltatásai több elemében kapcsolódnak a járáshoz. (A járás községeiben élők száma közelíti a 7800 főt) a további adatok a járás egészére vonatkoznak.

A járásban 2018. március végén 458 álláskeresőt tartottak nyilván, gazdaságilag aktív népességen belüli aránya 3,7%-ot ért el.

Az elmúlt évek kedvező gazdasági folyamatainak köszönhetően csökkent az álláskeresők száma és aránya, nőtt a térség foglalkoztatottsági szintje

Álláskeresők megoszlása:

Ellátásra szóló jogosultság szerint	2015	2016	2017
járadék típusú ellátás	89	121	109
segély típusú ellátás	34	31	33
szociális jellegű támogatás	141	111	73
nem résztvevő - ellátás nélkül	330	286	224
Összesen	594	551	439

Nemek szerinti megoszlás	2015	2016	2017
Férfiak száma	307	298	207
Nők száma	287	253	232

Összesen	594	551	439
----------	-----	-----	-----

KSH korcsoportok szerint	2015	2016	2017
8. általános vagy kevesebb	228	225	184
középfokú	217	187	125
szakközép vagy technikum	72	70	66
gimnázium	56	48	49
felsőfokú	21	20	15
Összesen	594	551	439

Iskolai végzettség szerint	2015	2016	2017
25 év alatti	79	81	61
25-34 év	118	99	82
35-44 év	136	120	92
45-54 év	143	128	102
54 év feletti	118	123	102
Összesen	594	551	439

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása.

A helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi ipari park nagyfoglalkoztatói az elmúlt évek során jelentős létszámbővítéssel járó fejlesztéseket és beruházásokat hajtottak végre. Az ipari parki nagyüzemeknél foglalkoztatottak száma 2017. évben közel 3900 fő.

A járásban bejelentésre kerülő nyílt piaci álláshelyek száma is növekvő tendenciát mutat. 2016 – 2017. évek között a bejelentett üres álláshelyek száma 20,52%-al nőtt. Jelentősen megcsappant a járásban a közfoglalkoztatási álláshelyek száma. 2016-2017 évek során 33,7%-os csökkenést ért el.

Prognosztizált munkaerő felvételek

A 2019. évre szóló előrejelzés rendkívül kedvezőnek mutatkozik. Az ipari nagyfoglalkoztatók összlétszámában 216 fős, a 2017. március 31-i adatokhoz mérten 4,5 %-os növekedés várható. A térség nagyfoglalkoztatói tervezett létszámleépítéssel nem terveznek a közeljövőben. A jövő év június végéig előrelátható emelkedés elsősorban a feldolgozóiparhoz köthető, ahol alapvetően a gép és gépi berendezések gyártása területen várható létszámbővítés.

A kis-középvállalkozások foglalkoztatottjainak stagnáló létszámával tervez. Az előrejelzések alapján a legfelső létszámnagyság-kategóriába a nagyvállalkozásokhoz tartozó cégeknél valósulhat meg bővítés, ahol így 119 fővel nőhet az alkalmazottak összlétszáma.

Forrás: TeIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer)

12. Az idősök helyzete

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

- sajátjogú; és
- hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A sajátjogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj,
- a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka:

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

Az Önkormányzati Szociális Szolgálat 2010 őszén az idősök (nyugdíjasok) körében felmérést végzett. E felmérésnek a célja az volt, hogy a városunkban élő idős emberek szociális, egészségügyi, anyagi helyzetét területi megoszlás alapján is megismerjék, az esetleges anomáliákra felhívják a figyelmet, illetve a városi „szociális térkép”, szociális szolgáltatás tervezési koncepció kialakításában segítséget, támpontot adjon. Másodlagos, de nem elhanyagolható célja volt felmérésnek az is, hogy a válaszadók számára tájékoztatást adjanak az intézmény által biztosított ellátásokról. A kutatás ugyan 2010-ben készült, ugyanakkor adatai és megállapításai jelenleg is aktuálisak. 2015-ben az előzőekhez hasonló tartalommal a város Óváros részén készítettünk felmérést, ennek feldolgozása a közeljövő feladata. A Német -

Nyíres dűlőben más kontextusban készítettünk ugyan felmérést, ennek információtartalmából képet kapunk a szegregátumban élő idősök helyzetéről, szükségleteiről.

13. Speciális ellátotti körök-fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek

A fogyatékkal élőkkel kapcsolatosan nem található friss adat, információ, emiatt a koncepció e része változatlan.

A fogyatékkal élők és a pszichiátriai betegek ellátásának megszervezése egyelőre nem megoldott Oroszlány város területén. Annak érdekében, hogy a szolgáltatások esetleges kialakításának lehetőségét végig lehessen gondolni, fontos ismerni e rétegek helyzetét.

Tekintettel arra a tényre, hogy friss megyei adat nem áll rendelkezésünkre és helyi viszonylatban felmérés nem történt, így következtetéseket az országos adatokból próbálunk levonni. Fogyatékkal, testi, értelmi vagy olyan érzékszervi hátránnyal, mely véglegesen, egész életén át gátolja a megszokott, hagyományosan elvárható életvitel szabad gyakorlását, a legutóbbi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a népesség 5,7 %-a élt. Ez az arány a háború utáni időszak több mint háromszorosa, ami összefügghet a népesség öregedésével, a korábbinál magasabb szintű egészségügyi ellátással és ismeretekkel is. Közülük 44% a testi fogyatékkal élő mozgássérült, 14 %-a látásproblémával küzd, 11 % nagyothalló, siket vagy beszédhibás, 10 %-a értelmi fogyatékos. A mozgássérültek, a nagyothallók és a vakok többségének fogyatékosága baleset során szerzett, vagy valamilyen betegség szövődménye. A többiek – különösen az értelmi fogyatékosok és a siketek – között magasabb a születésük óta testi vagy szellemi hátránnyal élők aránya. A fogyatékkal élők között minden hetediknek többféle rendellenessége is van. A fogyatékos emberek 80%-a elmúlt 40 éves. Közöttük valamivel nagyobb arányban vannak férfiak, mint a népesség egészében. Számuk – különösen a mozgássérülteké – az idősebb korcsoportokban évről évre emelkedik. Az iskolai végzettségük gyakran átlagon aluli, nem a képességeiket tükrözi: alapfokú végzettséget sem sikerül megszereznie 29%-uknak. A társadalmi hátrányok csökkentésére az óvodák és az iskolák egy részében a kilencvenes években vezették be az integrált oktatást. 2006-ban több mint 2500 ilyen intézmény volt. A fogyatékos emberek foglalkoztatásának gátja az alacsony iskolázottság és a befogadó munkahelyek hiánya. A fogyatékos emberek döntő többsége (92%) családi közegben él. Az ápolásra szorulóknak családon belüli gondozását az ápolási díj segíti. A fogyatékkal élők mindennapos ellátását segítő intézményi háttér a kilencvenes évek elejétől jelentősen bővült, de az ellátottak döntő többségét ma is önkormányzati fenntartású szociális intézményekben gondozzák. A harmadik életévüket betöltött, önellátásra részben képes fogyatékosok napközbeni gondozása, foglalkoztatása és nevelése a fogyatékosok napközi otthonaiban zajlik. Számuk a megyénkben csaknem kétszerese a tíz évvel ezelőttinek, a gondozottak száma 2765 fő.

Oroszlány városban a fogyatékos emberek, főként fiatalok ellátását a Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Általános Iskola, Előkészítő Speciális Szakiskola, Kollégium és Nevelési Tanácsadó végzi. Szociális ellátásuk egyelőre nem megoldott. A szociális ellátások köréből a szociális szolgálat szakembereinek mindennapi tapasztalatai szerint a foglalkoztatás és a szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítené a

fogyatékkal élő emberek és családjaik mindennapjait. Az évek folyamán több kísérlet is történt arra vonatkozóan, hogy Oroszlányban a fogyatékos emberek számára biztosítható ellátás megvalósuljon, de ez akadályokba ütközött.

A fogyatékkal élők és a tartósan betegek, korcsoport és nemek szerint, 2011

A fogyatékos típusa, tartós betegség	Fő
Mozgássérült	232 206
Gyengénlátó, aliglátó	73 430
Vak	9 054
Nagyothalló	63 014
Siket	8 571
Súlyos belszervi fogyatékos	46 648
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	46 265
Értelmi fogyatékos	42 779
Beszédhibás	14 528
Beszéd fogyatékos	10 913
Autista	5 120
Siketvak (látás- és hallássérült)	3 262
Egyéb	2 277
Ismeretlen	3 180
Összesen	561 247
Tartósan beteg összesen	1 648 424

A fogyatékkal élők megoszlása Magyarországon

Fogyatékos típusa	%
Többféle rendellenességgel együtt	21%
Testi fogyatékos	44%
Látássérült	14%
Értelmi fogyatékos	10%
Nagyothalló, siket, beszédzavarokkal küzdő	11%
Összesen	100%

Komárom-Esztergom megyében a fogyatékos lakosság száma és összetétele:

Megnevezés	Összlakosságon belül %	2001.I.31-i népesség- adatok alapján, fő
Többségi lakosság száma összesen	94,76	300.469
Fogyatékosok összesen	5,24	16.641
A fogyatékosok megoszlása:		
Mozgásfogyatékos	41	6.904*
Látásfogyatékos	14	2.324
Hallásfogyatékos	11	1.727
Értelmi fogyatékos	10	1.672
Halmazottan fogy	24	4.014**

Összesen:	100	16.641
------------------	------------	---------------

* A mozgásfogyatékosok között 1312 fő az 50-59 éves korosztály, aki aktív korukban egészségkárosodás miatt váltak fogyatékosná.

** A halmozottan fogyatékosok között jelennek meg a többfajta fogyatékosággal rendelkezők, és az autista személyek.

2008 végére a pszichiátriai betegek szakrendelési adatait figyelembe véve a nem organikus eredetű idegrendszeri megbetegedések száma a vizsgált időszakban egyenletes növekedést mutat. 2005 évben számuk 463 fő volt, amely számadat 2010-ben 475 főre emelkedett. A kórképek előfordulásának összehasonlítása során legmagasabb arányban a hangulatzavarokkal (27%), skizofréniás tünetekkel (24%) és neurotikus, szomatomorf problémákkal (23%) találkoztunk. A gondozási adatok egyrészt az egészségügy látókörébe került betegek adatait tartalmazzák, másrészt pillanatfelvétel, mivel a gondozásból már kikerültek számosságát nem tartalmazza. Kissé pontosítja, a képet a pszichiátriai szakrendelések forgalmi adatainak vizsgálata, amely szerint 2010-ben az összes betegmegjelenés 5689 alkalom volt (250 munkanapra leosztva átlagosan kb. 23 beteg megjelenését jelenti naponta), amely forgalom komoly betegszámot feltételez.

A szakemberek véleménye szerint a pszichiátriai betegek orvosi gondozása többé-kevésbé jól megoldott, ugyanakkor szociális ellátásuk hiányzik. Legtöbb esetben a rehabilitációs célú tevékenység/munkavégzés az, amely az pszichológiai-pszichiátriai terápiát kiegészítve hatékonyan segítheti a pszichiátriai problémákkal küzdők gyógyulását, a társadalomba és a munka világába való visszailleszkedésüket. Ez utóbbi a szociális ellátórendszer feladatai közé tartoznak.

2010 december 31-én gondozottként nyilvántartott betegek száma és aránya

Kórjelzés megnevezése (a domináns betegség)	Férfi		Nő		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
Hangulat zavarok (Affektív rendellenességek)	28	18,2	100	31,2	128	26,9
Schizofrenia, Schizotipias rendellenességek	44	28,6	69	21,5	113	23,8
Neurotikus és somatoform rendellenességek	28	18,2	80	24,9	108	22,7
Személyiség zavarok	13	8,4	16	5,0	29	6,1
Organikus Pszichoszindrómák	7	4,5	16	5,0	23	4,8
Alkohol abúzus és függőség	14	9,1	6	1,9	20	4,2
Mentális retardáció	12	7,8	8	2,5	20	4,2
Paranoid állapotok	3	1,9	9	2,8	12	2,5
Stressz által kiváltott zavarok	1	0,6	8	2,5	9	1,9
Dementiák	1	0,6	7	2,2	8	1,7
Alkoholos pszichózisok	2	1,3	1	0,3	3	0,6
Drog (Gyógyszer) Abúzus függőség	1	0,6	0	0,0	1	0,2
Viselkedés zavarok	0	0,0	1	0,3	1	0,2
Összesen	154	100,0	321	100,0	475	100,0

A pszichiátriai megbetegedések tárgyalása során feltétlenül említést kell tennünk a kábítószer és alkoholfüggőséggel küzdőkről is. Számuk Oroszlány városban is egyre növekvő tendenciát mutat, bár a pszichiátriai szakrendeléseken megjelenők csupán számuk szűk keresztmetszetét

mutatja. 2010 folyamán 22 fő kábítószer-élvező jelent meg, az alkoholbetegek száma 112 fő volt. A számadatok és a tapasztalatok azt mutatják, hogy a fiatalok egyre nagyobb számban érinti a függőségek problémája, amely társadalmi-szociális okokra is visszavezethetőek.

14. A város által fenntartott intézmények rendszere

A szociális ágazat és tevékenysége sok területen határterületet képez az önkormányzat által fenntartott más intézmények tevékenységével, ezért célszerűnek látjuk ezek rövid bemutatását.

14.1 Oktatás-nevelési intézmények

Oroszlány Város Óvodáiban négy telephelyen (Brunsztik Teréz Óvoda, Borbála-telepi Óvoda - Malomsori Óvoda - Táncsics Mihály Óvoda, egy főzőkonyhával), 23 gyermekcsoport működik. Az óvoda egy vezetés alatt működő költségvetési szerv, fenntartója Oroszlány Város Önkormányzata. Mindegyik telephely fogadni tudja a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekeket. Biztosított a gyermekek fejlesztése, felzárkóztatása, logopédiai ellátása, képesség fejlesztése, a környezet védelmére, egészséges életmódra való nevelése.

A **Hunyadi Mátyás Általános Iskolában** 570 tanuló tanul, kiemelten fontos az intézményben az alapkészségek fejlesztése, a kompetenciák, tehetséges gyermekek fejlesztése, a hagyományos értékrend megismertetése, elfogadása, az „Esélyegyenlőségi program” megvalósítása, a gyermekek neveltségi szintjének javítása, a családok aktívabb bevonásával a hátrányok csökkentése. Itt működik az idén 30. évfordulóját ünneplő, mind hazai, mind nemzetközi versenyeken sikert sikerre halmozó HÉBÉ Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, ahol grafika, néptánc, modern tánc és mazzorett-tánc oktatás folyik.

József Attila Általános Iskolában 490 tanuló van, a pedagógusokat az egyéni bánásmódra törekvés, a tanulók elfogadása jellemzi. A gyermekek fejlődését sokoldalú követelményekhez igazodó értékeléssel segítik. Az intézmény biztosítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését. Az iskola tehetségpontként működik. A hátrányok csökkentését az Integrációs Pedagógiai Rendszer működtetésével valósítja meg. A felmerülő magatartási problémák, konfliktusok kezelésére tovább folytatja az „Arizona program”-ot.

A speciális oktatási és nevelésű igényű gyermekek a **Benedek Elek EGYMI Óvoda, Általános Iskola és Kollégium** nevű intézményben tanulnak. Az iskola ifjúsági tagozatot is működtet 16 évet betöltött személyek számára, ahol elvégezhetik az általános iskola 6-8 osztályát. Itt működik a Fejlesztő Iskola, a súlyos halmozottan fogyatékos gyermek részére 23 éves korig. Az óvodás korú gyermekek korai fejlesztése is feladata az intézménynek a gyermekek 2-5 éves koráig. A kollégium (tagintézmény) tanítási szünetekben (tavaszi, őszi, téli, nyári) és hétvégeken (péntek, szombat éjszaka) is 50 fő kulturált körülmények közötti elszállásolására alkalmas. A kollégiumban, a tanévben hátrányos helyzetű, és „telepi” gyermekek lakhatása biztosított, segítve őket a tanulásban, felzárkóztatásban, a képességeik kibontakoztatásában.

A **Hamvas Béla Gimnáziumban** kiváló középfokú oktatás folyik. Az iskola nagy figyelmet fordít a tehetséggondozásra (emelt óraszám, csoportbontások, szakkörök, versenyek, fakultáció). A fiataloknak lehetősége van érettségi után szakmát tanulni, grafika, számítástechnika, szociális gondozószakon.

Tatabányai Szakképzési Centrum Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája 220 fiatal oktatását, szakmatanulását tudják biztosítani. A Szakiskolában hegesztő-gépiforgácsoló képzés történik, valamint szociális gondozó szakma elsajátítására van lehetőség. Az érettségit adó szakközépiskolai tagozaton az idei évben gépészet szakon történik oktatás, szeptembertől pedig irodai asszisztens szakot is indítanak.

A **Bakfark Bálint Művészetoktatási Intézményben** 110 zenét tanuló növendék van, akik az alábbi hangszereken tanulnak: brácsa, fagott, furulya, fuvola, gitár, gordonka (cselló), harsona, hegedű, klarinét, kürt, modern tánc, oboa, szaxofon, szintetizátor, szolfézs, trombita, tuba, ütőhangszerek, zongora. A balettet Csáky Mária tanítja 186 növendéknek. (HEP)

14.2. Művelődési, sport intézmények

Az Oroszlányi Községi Színtér és Könyvtár megújult, kiemelkedően magas színvonalú és minden korosztályt megszólító programokkal várja a közönséget, itt mozi is működik. Helyet ad a 70 civilszervezetnek, akik minden évben tavasszal a Civileké a Ház programjain bemutatkozhatnak, felléphetnek. A könyvvállomány folyamatos növelésével, író-olvasó találkozókkal, gyermekprogramok szervezésével biztosítja a szabadidő hasznos, igényes eltöltését.

Az intézmény fő feladatának tekinti, hogy mindenki számára elérhetővé tegye a hazai és nemzetközi információkhoz és tudáshoz való szabad hozzáférést, a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét.

Szociális szempontból is fontos célok:

- segíti az állampolgári jogok gyakorlásához szükséges információk megszerzését
- támogatja az oktatást és az egész életen át tartó tanulást
- statisztikai adatszolgáltatást nyújt
- segíti a szabadidő hasznos eltöltését a gyermekek nevelését

A város falusi részében található a **II. Rákóczi Ferenc Klub**, ahol a Falu Hagyományőrző és Kulturális Egyesület sikerrel igyekszik megőrizni és feleleveníteni a régi oroszlányi szlovák hagyományokat (májusfa állítás, hagyományos bálók, szüreti felvonulás, búcsú).

A városban a **Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat** működteti a **Szlovák Tájékozódási Központot**, biztosítja a szlovák nyelv, nemzetiségi kultúra megmaradását, színvonalas programokat kínálva a Tájékozódási Központba látogatóknak.

A **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** sokat dolgozik a roma identitástudat megőrzéséért, a hátrányos helyzetű romák felzárkóztatásáért, a sokszínű és értékes cigány kultúra megjelenítéséért, valamint a sportért.

Oroszlányi Uszoda

A város lakosa számára biztosítja a sportolás lehetőségét, a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét.

14.3. Egészségügyi intézmények

Tíz háziorvosi és négy gyermekorvosi szolgálat működik a városban. Munkájukat hat körzeti és három iskolai védőnő segíti. A működő gyógyszertárak száma hat. A korszerűen felszerelt, modern Szakorvosi Rendelőintézetben az **Oroszlányi Szakorvosi és Ápolási Intézet** biztosítja az egészségügyi ellátás és szakellátást. Az idősök gondozása az **Ápolási Intézetben** történik. (HEP)

14.4. Városi Rendőrkapitányság

A közbiztonság megőrzése érdekében a Városi Rendőrkapitányság térfigyelő kamerákkal és polgárőrség segítségével látja el nyomozó, bűnüldöző, bűnmegelőző tevékenységét. Szoros együttműködésben dolgoznak a szociális területen dolgozó szakemberek – főként a prevenció, családon belüli erőszak, gyermekvédelem területén. (HEP)

15. A szociális helyzet elemzése és a gazdasági szerkezetátalakulás lakosságot érintő tendenciái

Ahhoz, hogy az ellátó rendszert minősíteni tudjuk, tisztában kell lennünk azzal, hogy milyen kihívásoknak kell megfelelnie. A törvényi követelmények a keretet adják meg, de nem állíthatjuk azt, hogy amennyiben egy rendszer teljesíti a törvény által előírtakat, megfelelő szociális gondoskodást nyújt egy, vagy több település lakossága számára, hiszen az igények nem minden esetben alakulnak a törvényben rögzítettek szerint.

A települést, illetve az ellátási területet érintő demográfiai tendenciák kedvezőtlen folyamatokká válnak a szociális ellátás szempontjából. A csökkenő születésszám miatt csökken az aktív foglalkoztatottak száma. Az átlagos élettartam növekedése emelni fogja a szociális ellátások iránti igényt. A jellemzően növekvő létszámú időskorú népesség az életminőség várható fejlődésével adekvát ellátó, gondozó rendszer működését igényli majd.

A lakosság szociális helyzetét annak egészségi állapota jelentősen befolyásolja.

A betegségek leginkább az időskor megbetegedései, de nem lehet említés nélkül hagyni a rossz szociális helyzethez kapcsolódó szervi és mentális betegségeket, melyek következményei jelentősen emelik a szociális szolgáltatások, illetve intézményi ellátások sokrétűsége iránti igényt. A szociális ellátórendszerre hatással vannak az egészségügyi struktúra átalakításból eredő problémák is. A kórházi ágyak átrendeződését, megszüntetését nem követte a szociális

ellátórendszer fejlesztése. A krónikus betegek ellátását végző osztályok kapacitásának csökkenése növeli a szociális ellátás iránti igényeket. Oroszlányon, illetve ellátási területén jelentős beruházást jelentett az oroszlányi ápolási intézmény. Az itt található hetven férőhely sokat segített a fizetőképes, ápolásra szoruló, elsősorban idős emberek ellátásában, azonban a szociális alapon történő ellátás továbbra is gondot jelent.

A szociális helyzetelemzésben kiemelten fontos a családok helyzetének vizsgálata. A család olyan alapvető funkciókat lát el, melyet más intézmények nem tudnak és nem is képesek ellátni. Az elmúlt évtizedekben számos olyan változás következett be a társadalom életében, amely kedvezőtlenül befolyásolja a családok életét, funkcióinak ellátását pl: munkanélküliség, a nők munkavállalása, nehéz helyzetű családok lakhatási problémái, egy szülő háztartások, melyet a kialakult gazdasági- társadalmi helyzet tovább súlyosbít. Az utóbbi 2 év számos területen pozitív változást mutat (pl.: munkanélküliség), ennek hatása érzékelhető a közrend területén is. A bűnügyi helyzet értékelése során megállapítható, hogy Oroszlány város területén a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma az elmúlt évhez képest csökkenést mutatott. 2016-ban ez a szám 390 volt, 2017-ben 340 bűncselekmény került regisztrálásra a város területén. A 2010-ben a regisztrált bűncselekmények száma 842 volt, mely fokozatosan csökkent (2011. év 721; 2012. év 698; 2013. 602; 2014. 473; 2015. 385) az elmúlt évi szintre. Nyolc éves trendet elemezve megállapítható, hogy a bűncselekmények száma 59,6%-kal csökkent.

A kiemelten kezelt bűncselekmények számában csökkenés volt tapasztalható 2010. évi adatokhoz viszonyítva. 2010-ben 484 kiemelt bűncselekmény került regisztrálásra, mely szám fokozatosan csökkent 2016-os 169-re, majd 2017-ben 170-re. Nyolc év alatt a kiemelten kezelt bűncselekmények száma 65%-kal csökkent.

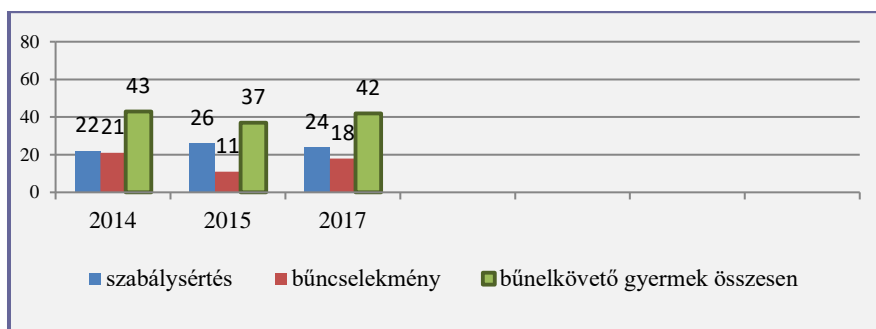
A rendőrség által jelzett fiatalkorú **bűnelkövetők** száma stagnáló, az évi 40-es szám körül található. Pozitívum, hogy súlyos bűncselekményt nem követett el kiskorú a városban. Az objektív okok közül kiemelkedik a rossz baráti környezet, az eltérő anyagi helyzet, az átmeneti pénzzavar és a családi problémák.

Jelentősen csökkent a kábítószerrel történő visszaélés miatt büntethető fiatalok száma. Ez azonban nem azt jelenti, hogy kevésbé használnak bódítószereket. A rendőrség beszámolója alapján, elterjedt a Herbál használata a fiatalok között, azonban ennek fogyasztása nem minden anyag esetében tartozik a büntetendő kategóriába. A fiatalok bódítószer fogyasztása divattá vált, nem érzik a büntetőjogi különbséget a fogyasztás és a terjesztés súlya között, emiatt a beszerzési jellegű bűncselekményektől sem riadnak vissza.

Az erőszakos jellegű bűnelkövetésben némi csökkenés tapasztalható, mögöttes okként az agresszió, a hirtelen felindulás és a bosszú jelenik meg. Ezek az okok a fiatalok helytelen szocializációjára, a rendezetlen családi környezetre, a bűnözői családi háttérre és a rossz nevelési módszerek megválasztására utalnak, és némi magyarázatot adnak az egyre durvább elkövetési módokra.

A jelentkező hátrányok sok esetben a munkaerőpiacról kikerülő, elsősorban hajléktalan vagy speciális szükségletekkel élő (idősek, fogyatékosok stb.) embercsoportokat érintik.

A gyermekjóléti szolgálat felé jelzett bűnelkövető gyermekek száma

Az Önkormányzati Szociális Szolgálat 2013-ban elkészítette az „Amiről nehéz beszélni” című kutatását, amely a 13-18 éves korosztály problémáinak, sajátosságainak feltárását célozta meg. A kutatási anyag inspiratív elemeket, javaslatokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a városban élő fiatalok érdekében milyen szakmai, szakmaközi irányokat célszerű megfogalmazni.

A munkahelyek és rendszeres jövedelmek elvesztése, a reálkeresetek csökkenése kapcsán megnőtt azoknak az egyéneknek és családoknak a száma, akiknek hosszú ideig kellett szükségét szenvedniük. Számosan közülük a közfoglalkoztatási programok segítségével minimális alapmegélhetést tudják csak biztosítani családjuknak. Képzetlenségük, belső energiájuk, motivációjuk nem belépő a városban jelentős számú ipari munkahelyeinek foglalkoztatási rendszerébe. A középréteg megtakarításai elfogytak, a felhalmozott adósságok kezelésére csak korlátozott forrású eszközök állnak rendelkezésre. A növekvő hátralékok, banki adósságterhek hatással vannak a családok, egyének mentális állapotára, s ez önfenntartó képességüket tovább rontja.

Az ember alapvető joga, hogy a munka, az egészségügyi ellátás, a szociális ellátás, a kultúra, az oktatás stb. lehetőségeiből akarata szerint részesülhessen. A szűkített lehetőségek ezt a szabad döntést korlátozzák, így az egyes települések polgárai között esélyegyenlőtlenség áll fenn. Az esélyegyenlőtlenséget tartósan veszélyeztető tényezők: a leszakadt réteg képességeinek megfelelő munkahelyek szűk köre, a nemek esélyegyenlőtlensége, roma népesség speciális problémái, fogyatékos gyermeket nevelő családok nehézségei stb. Ezekben az élethelyzetekben kell a szociális ellátórendszernek segítséget nyújtania, hogy a problémák ne súlyosbodjanak.

A pénzbeli ellátási formákat, valamint az alap- és szakosított ellátás rendszerét, vagyis a teljes szociális ellátórendszert úgy kell kialakítani, hogy valamennyi ellátást igénylő megtalálja a maga számára megfelelő formát.

A koncepció együtt tárgyalja a felnőtt és gyermekvédelem ellátórendszerének kérdését, hiszen a jogszabályok mindkét területen kötelező feladatokat írnak elő az önkormányzatok számára, emellett szakmailag is indokolt a két terület együttes kezelése. Csak az egyes ellátási területek, szolgáltatási formák egymásra épülésével, az ellátórendszer egységes kezelésével érhető el, a születés pillanatától az élettartam végéig tartó segítségnyújtás, a szociális biztonság megteremtése.

16. Szociális ellátások jellemzői

16.1 Oroszlány városban biztosított pénzübeli és természetbeni ellátások köre

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény meghatározza a települések számára a kötelezően biztosítandó pénzübeli és természetbeni ellátási formákat. A rendszeres pénzübeli ellátások összegei a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb mértékéhez kötöttek, mely 28.500 Ft. Az összeg 2008. január 1. óta változatlan maradt.

A Konceptióban először az Önkormányzat által nyújtott támogatásokat jelenítjük meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása, a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, illetve a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében nyújtott pénzübeli ellátás volt. A kedvezmény pedig ingyenes étkeztetést, tankönyvellátást és évi két alkalommal anyagi – 2012 novemberéből Erzsébet utalványban történő - támogatást biztosít számukra.

2010-ben volt a legmagasabb a támogatásra szoruló gyermekek száma (708 fő). Az ezt követő években fokozatosan csökkent a mutató, úgy, hogy a jogosultsági feltételek nem változtak. A rászoruló gyermekek számának csökkenésének oka, hogy jelentősen megnőtt a városban a munkahelyek száma. A közfoglalkoztatási programok a többszörös hátránnyal rendelkezők számára is lehetőséget nyújtanak helyzetük javítására.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alakulása 2013- 2017

(december 31-én támogatásra jogosultak száma)

<i>Támogatás</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	544	503	381	267	210

Lakásfenntartási támogatás

A szociálisan rászoruló személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy lakás céljára szolgáló helység fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A normatív lakásfenntartási támogatást igénybevevők száma 2013-2014 (fő)

<i>Támogatás</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Lakásfenntartási támogatás	564	312

2015. február 28. napjával – a már megállapított támogatásokat kivéve - megszűnt a normatív lakásfenntartási támogatási forma, melynek helyét - az önkormányzat újra alkotott szociális

rendeletének köszönhetően - a rendszeres települési támogatásként nyújtott lakásfenntartási támogatás vette át.

2015-ben így 120 fő részesült normatív lakásfenntartási támogatásban, valamint 178 fő rendszeres települési támogatásként vehette igénybe a lakásfenntartási támogatást. A 2016. évtől kizárólag rendszeres települési támogatásként nyújtott lakásfenntartási támogatás került kifizetésre.

Támogatás	2015	2016	2017
Rendszeres települési támogatásként nyújtott lakásfenntartási támogatás	178	244	245

A felhasznált pénzüsszegek és azok egy főre jutó átlaga 2013-2017

Támogatás	Önkormányzat által nyújtott támogatás (E Ft)				
	2013	2014	2015	2016	2017
Lakásfenntartási támogatás	16882	13979	8183	7825	9643

Támogatás	Egy főre jutó pénzüsszeg (Ft)				
	2013	2014	2015	2016	2017
Lakásfenntartási támogatás	29933	44804	45970	32069	39360

Ápolási díj

A tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. 2013. január 1-jétől az alanyi jogon járó ápolási díj megállapítása, illetve folyósítása a járási hivatal feladatköréhez tartozik. A méltányossági ápolási díj, mint támogatási forma 2015. február 28. napjával megszűnt. Az önkormányzat e támogatási formát azonban rendszeres települési támogatásként nyújtott ápolási díjként megtartotta, melynek havi összege a jelenlegi öregségi nyugdíjminimum összegével – 28.500 Ft – egyenlő.

Az ápolási díjat igénybe vevők száma 2013-2017 (fő)

Támogatás	2013	2014	2015	2016	2017
Ápolási díj	6	6	5	2	1

Rendkívüli segélyek

Az önkormányzat a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére a rendeletében

meghatározott esetekben segílyt nyújt. E segíly neve többször módosult; 2013-ban átmeneti segílyből önkormányzati segíly lett, majd 2015. március 1-jétől rendkívüli települési támogatásként került bevezetésre. Rendkívüli települési támogatásként kerül kifizetésre pl. az átmeneti segíly, temetési segíly, gyógyszerátogatás.

<i>Támogatás</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Segélyezettek száma</i>	494	471	446	523

A felhasznált pénzösszegek és azok egy főre jutó átlaga 2014-2017

<i>Támogatás</i>	<i>Pénzösszeg (EFt)</i>			
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Segély kifizetés	5451	6337	7934	10564

<i>Támogatás</i>	<i>Egy főre jutó pénzösszeg (Ft)</i>			
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Segély kifizetés	11034	13455	17790	20199

Köztemetés

A haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzat polgármestere gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, illetve az arra köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

A köztemetések száma 2014-2017

<i>Támogatás</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Köztemetés	14	16	10	14

A felhasznált pénzösszegek és azok egy főre jutó átlaga 2014-2017

<i>Támogatás</i>	<i>Pénzösszeg (EFt)</i>			
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Köztemetés	1386	1636	1190	2079

<i>Támogatás</i>	<i>Egy főre jutó pénzösszeg (Ft)</i>			
	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Köztemetés	99000	102250	119000	148500

Közgyógyellátás

Alanyi és a normatív alapon megállapítható közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás, mely támogatási forma 2013. január 1-jétől az alanyi és normatív alapon járó közgyógyellátás megállapítása esetében a járási hivatal feladatköréhez tartozik. A méltányossági közgyógyellátás igénylésének feltételeit 2015. február 28. napjáig a 15/2012. (VI. 14.) önkormányzati rendelet szabályozta, majd 2015. március 1. napjától megszűnt. A 4/2015. (II. 28.) számú új szociális igazgatásról szóló önkormányzati rendelet 2015. júliusi módosításakor a képviselő-testület a felmerült igényeket mérlegelve rendkívüli települési támogatásként nyújtott gyógyszer-támogatást vezetett be, mely alapján 2015. II. félévében 35 fő 644.000 Ft összegű, 2016. évben 61 fő 1.058.000,- Ft összegű, 2017. évben 62 fő 1.139.000,- Ft összegű gyógyszer-támogatást kapott.

Adósságcsökkentési támogatás

2004-ben került bevezetésre az adósságkezelési szolgáltatás, melynek jogosulti köre – az aktuális jogszabályi változásoknak köszönhetően - 2012-ig nőtt. 2008-ban 45 fő 2009-ben 78 fő 2010-ben 115 fő, 2011-ben 133 fő vette igénybe. 2012-ben némi visszaesés tapasztalható, ekkor 98-an éltek ezzel a támogatási lehetőséggel. Az ezt követő időszakból az adósságkezelésre ható jelentős változások az adósságkezelésbe bevonható személyek körének jelentős szűkülését eredményezték. (Az adósságcsökkentési támogatás *megszüntetésétől számított 48 hónapon belül* ismételt támogatás nem állapítható meg, továbbá ugyanazon személy vagy háztartásának tagja az adósságkezelési szolgáltatás *lezárásától számított 24 hónapon belül nem részesülhet adósságkezelési szolgáltatásban.*) Szűkítette a bevonhatók körét az is, hogy a helyi rendeletben változatlan maradt az igénybevételre jogosító egy főre eső maximális jövedelemhatár, így nem kerülhettek a programba azok, akiknek jövedelme minimálisan ugyan de meghaladta az index összeget. Ezen okok miatt 2013-ban tovább csökkent a szolgáltatásba bevontak száma, 56 fő került be a programba, 2014-ben csupán 17 fő. 2015-ben Oroszlány Város Képviselő-testülete módosította helyi rendeletét az adósságkezelési támogatás vonatkozásában. A pozitív változás ellenére tovább csökkent az adósságkezelési programba bekerültek és a támogatásban részesültek száma.

Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma 2014-2017

Támogatás	2014	2015	2016	2017
Adósságcsökkentési támogatás	17	11	12	2

Az adósságkezelési programba bevont pénzüsszegek alakulása 2014-2017-ben (adatok Ft-ban)

		Önrész	Állami támogatás	Önkormányzati támogatás	Bevont összeg
2014	Szolgáltató Zrt.	220.835	596.253	66.250	883.338
	E-ON	242.585	654.978	72.775	970.338
	Vízmű	19.351	52.248	5.805	77.404
	Társasház	238.960	645.192	71.687	955.839
	Összesen	721.731	1.948.671	216.517	2.886.919
2015	Szolgáltató Zrt.	258.338	-	258.338	516.675
	E-ON	199.646	-	238.008	437.654
	Vízmű	5.003	-	7.504	12.507
	Társasház	72.315	-	86.725	159.040
	Összesen	535.302	-	590.575	1.125.876
2016	Szolgáltató Zrt.	429.393		429.393	858.786
	E-ON	249.640		270.978	520.618
	Vízmű	-		-	-
	Társasház	111.986		111.986	223.972
	Összesen	791.019		812.357	1.603.376
2017	Szolgáltató Zrt.	131.665		131.665	263.330
	E-ON	182.855		198.920	381.775
	Vízmű	9.820		9.815	19.635
	Társasház	116.560		116.560	233.120
	Összesen	440.900		456.960	897.860

Egyéb támogatások

Az önkormányzat a pénzbeli ellátások és támogatások körét a helyi sajátosságoknak megfelelően folyamatosan igyekszik bővíteni.

Folyamatosan támogatja a városban élő szociálisan hátrányos helyzetű tanulók és felnőttek esélyegyenlőségének megteremtését.

Ennek érdekében a 2000. évtől az önkormányzat minden évben csatlakozik – az Oktatási Minisztériummal együttműködve, a hátrányos helyzetű felsőoktatásban tanulók Bursa Hungarica felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázatához. E támogatási forma keretében 2013-ban: 60 fő (1.490.000 Ft), 2014-ben: 39 fő (1.228.000 Ft), 2015-ben: 41 fő (1.318.000 Ft), 2016-ban: 15 fő (725.000 Ft), 2017-ben: 24 fő (1.750.000 Ft) továbbtanulót támogatott.

2003-tól az oroszlanói lakóhellyel rendelkező Oroszlányban középiskolai tanulmányokat folytató tehetséges, szociálisan rászoruló tanulók ösztöndíj-támogatására nyílt lehetőség. A támogatást 2013-ban: 51 fő (2.742.000 Ft), 2014-ben: 57 fő (2.370.000 Ft), 2015-ben: 44 fő (1.938.000 Ft), 2016-ban: 37 fő (1.655.000 Ft), 2017-ben: 19 fő (1.174.000 Ft) vette igénybe.

A támogatottak körét az önkormányzat a városi szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról és a középfokú oktatásban résztvevők utazási támogatásáról szóló 26/2015. (IX.24.) önkormányzati rendeletének megalkotásával, valamint a városi gimnáziumi és szakközépiskolai tanulmányi ösztöndíjakról szóló 30/2015. (XII. 20.) önkormányzati rendeletével tovább bővítette.

Az Oroszlányi Járási Hivatal hatáskörében lévő pénzbeli és természetbeni szociális ellátások adatai (A 2012. év a járási hivatal megalakulásakor átadott rászorultak számát mutatja)

<i>Ápolási díj</i>	<i>2012</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
alapösszegű	31	19	21	20
emelt összegű	21	11	17	18
kiemelt összegű	0	19	17	15
összesen	52	49	55	53

<i>Támogatás</i>	<i>2012</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Időskorúak járadéka	7	5	4	5

<i>Közgyógyellátás</i>	<i>2012</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
alanyi jogosultak <i>(betegségük alapján)</i>	587	542	514	521
normatív jogcímen jogosultak <i>(jövedelmi helyzetük alapján)</i>	123	94	96	59
összesen	710	636	610	580

<i>Támogatás</i>	<i>2012</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
egészségügyi szolgáltatásra jogosultság	97	104	124	102

A 2015. március 01. napjától hatáskörbe került aktív korúak ellátásának adatai:

<i>Aktív korúak ellátása</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
foglalkoztatást helyettesítő támogatás	260	172	135
egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	28	34	44
összesen	288	206	179
ebből közfoglalkoztatásban részt vettek száma	138	72	52

Oroszlány Város Önkormányzata pénzbeli és természetbeni ellátásaiban kedvezőbb támogatásokkal segíti a város arra rászoruló lakosait, mint a megye más, hasonló

lakosságszámú települése. Az adósságkezelési támogatását annak ellenére megtartotta, hogy ennek finanszírozására állami támogatást nem kap. Az önkormányzati támogatások adatai alapján is látható, hogy a város lakóit 2010-2012-ben érintették legmélyebben a gazdasági válság negatív hatásai, ekkor szorultak legtöbbször az Önkormányzat támogatására. Az ezt követő időszaktól - a szociálpolitika és a foglalkoztatási politika eredményének is köszönhetően - kedvezőbb helyzetet láthatunk a városban.

Alap és szakosított ellátás keretében nyújtott szociális szolgáltatások

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv (Sztv) rendszerbe foglalja az ellátási formákat és a település népességszámának függvényében meghatározza az ellátási kötelezettséget. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt) hasonló szabályokat fogalmaz meg a gyermekek ellátását és védelmét illetően. A törvények végrehajtási utasításai a személyi és tárgyi feltételeket, a szakmai követelményeket foglalják össze.

Oroszlány város a vonatkozó törvényeknek többségében megfelelő szolgáltatási palettával rendelkezik, és ezen túlmenően olyan szolgáltatásokat is felvállalt az elmúlt időszakban, - az igények, problémák megjelenésével összhangban – amelyek ellátási kötelezettségén túlmutatnak.

Az 1993/III. tv-nek megfelelően Oroszlány város az alábbi szociális szolgáltatásokat nyújtja:

- Természetben nyújtott szociális ellátás:
 - Adósságkezelési szolgáltatás
- Szociális szolgáltatások:
 - Alapszolgáltatások
 - Étkeztetés
 - Házi segítségnyújtás
 - Nappali ellátás
 - Idősek nappali klubja
 - Nappali melegedő
 - Családsegítés
 - Intézményi/szakosított ellátási formák:
 - Idősek átmeneti otthona
 - Hajléktalanok éjjeli menedékhelye (időszakos férőhelyszám bővítéssel)
 - Népkonyha

Az 1997/XXXI. tv-nek megfelelően Oroszlány város az alábbi szociális szolgáltatásokat nyújtja:

- Gyermejjóléti alapellátás:
 - Gyermejjóléti szolgálat
 - Bölcsőde
 - Családok átmeneti otthona/krisisellátás

A szolgálat négy telephelyen (Fürst S. u. 20., Hunyadi J. u. 7, Mátyás király u. 7., Óvoda köz 1-2.) 13 különböző ellátási formát biztosít. A beszámoló a Szociális tv-ben és a Gyermekvédelmi tv-ben meghatározottak alapján készült.

Természetben nyújtott szociális ellátás támogatása

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat határozatában megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti a rászoruló családokat, ill. személyeket.

2015-ben egy adósságkezelési tanácsadó szakember segítette az ügyfeleket az adósságterhek csökkentésében, megszüntetésében. Az adósságkezelési szolgáltatás a Család, és gyermekjóléti Központ szervezetén belül funkcionál. Ezen keretek között az adósságkezeléssel foglalkozó szakember további szolgáltatást/szolgáltatásokat is felajánl ügyfeleinek.

Városban az adósságkezelési programban résztvevőknek lehetőségük van a távhőszolgáltatás, a csatorna, az áram, a víz, a társasházi közös költség számláinak rendezésére. A bérlakások esetén a lakbér is bevonásra kerülhet.

Évek óta tartó tendencia, hogy növekszik azoknak a családoknak a száma, akiknek nehézséget okoz a lakhatáshoz kapcsolódó fenntartási költségek kiegyenlítése. A lakáshitelek esetében a hitel rendszeres törlesztése is a lakhatáshoz kapcsolódó fenntartási költségek közé sorolandó, de sajnos a magas hitelrészletek törlesztését sok család már nem tudja teljesíteni.

Az adósságkezelést érintő változások 2015-ben:

- A helyi rendeletben 2015-től módosult az igénybevételre jogosító egy főre eső maximális jövedelemhatár. Míg a családok esetében 71.250 Ft/fő maximum jövedelemhatár, addig az egyedül élők, vagy egyedül állók esetében 85.500 Ft/fő a maximum összeg.
- **A bevonható adósság mértéke 400.000 Ft-ról 500.000 Ft-ra nőtt.**
- Az adósságcsökkentési **támogatás mértéke is változott.** Amennyiben a háztartásban az egy főre eső jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át (28.500 Ft), egyedül élők vagy egyedül állók esetében a 150 %-át (42.750 Ft,) az adósságkezelés körébe **bevont adósság 60%-a, legfeljebb háromszázezer forint.** Ha az egy főre jutó jövedelem meghaladja a fenti mértéket, abban az esetben az adósságkezelés körébe **bevont adósság 50 %-a, legfeljebb kétszáz-ötvenezer forint.**

Adósságkezelési szolgáltatásban ugyanazon személy vagy háztartásának tagja 15 éven belül legfeljebb háromszor részesülhet. Az adósságcsökkentési támogatásban részesülők számáról és a bevont pénzeszközökről egy – egy táblázatban már beszámoltam.

Alapszolgáltatások

A szolgáltatás megszervezésével az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és a lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotuk vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Étkeztetés

2012. december 20-tól települések közötti megállapodás alapján a Szolgálat Oroszlány mellett Kecskéd település ellátási feladatait is átvállalta, biztosítja az étkezési lehetőséget.

A településeken élő emberek egy része szociális és/vagy egészségi állapota miatt nem képes önmagát ellátni. Ők azok, akik egészségi állapotuk miatt intézményi ellátásra nem szorulnak, illetve arra nem vállalkoznak. Egy részük számára az étkeztetés adhat megfelelő segítséget otthonuk megtartása mellett. Ez az ellátási forma megelőzi az intézményi ellátást. Alapellátás keretén belül szociális állapotuk miatt rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étel biztosításával nyújt segítséget lakókörnyezetükben az önálló életvitel fenntartásában.

A népkonyhai szolgáltatás keretében egy tál meleg étel elfogyasztására nyílik lehetőség ingyenesen. További étkeztetés történik az idősek nappali klubját igénybevevők, valamint az idősek átmeneti otthonának ellátottjai körében.

Az intézmény 141 fő részére lakásra szállítással biztosítja az étkeztetést. Oroszlányon 110 fő részére, Kecskéden 31 fő részére szállít ki az ebédet. A központi konyháról 51 fő viszi haza a választott menüt. Emellett szociális étkezés történik a népkonyhán (60 fő), valamint a nappali klubban is (30 fő). Az idősek gondozóházának ellátottjai számára (30 fő) napi háromszori étkezést biztosított. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkezés is elérhető.

Az igénybevevők mintegy 60%-a hetven év feletti, amely korcsoportban a nők aránya lényegesen meghaladja a férfiakét.

Az étkezést igénybe vevők között gyakori a cukorbetegséggel, vese elégtelenséggel, szív- és érrendszeri megbetegedésekkel küzdő idős ember, ezért az intézmény figyelmet fordít az ételek cukor, só, szénhidrát és zsírtartalmának ellenőrzésére.

A szociális szolgálat konyhája napi 350 adag étel főzésére alkalmas és rendelkezik arra engedéllyel. A főzésre/tárolásra szolgáló eszközök, gépek cserére, bővítésre szorulnak, míg a konyha felújítása is rövidesen aktuálissá válik. (2013 decemberében történt az utolsó felújítás, az azóta eltelt időben lényeges beavatkozás nem történt.)

Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az igénybe vevő személy számára saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében. Az önkormányzatok által megkötött külön megállapodás alapján Kecskéd és Kömlőd településeken biztosítható a szolgáltatás. A szolgáltatás igénybevételét megelőzően gondozási szükséglet felmérése történik.

Az ellátás iránti igény éveken keresztül átlagosan 10 -15 fő volt, így a 2007 év elején a szolgálatot is érintő létszámleépítés kapcsán, a házi gondozónők száma két fővel csökkentésre került. Ezt követően elkezdődött a szolgáltatás iránti igények növekedése. 2009-ben a Megyei Szociális és Gyámhivatal (ma: Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi

Osztály) ellenőrzésének időpontjában az ellátottak száma 31 fő volt. 2011 folyamán az ellátottak száma 33 főre változott, így szükségessé vált a gondozói létszám egy fővel történő bővítése. 2012 januárjától a gondozói létszám 4 fő, az ellátottak átlagos száma 35 fő volt. 2014-ben kiemelkedően magas volt a szolgáltatást igénybevevők száma. A szigorodó feltételek miatt 2015-ben 32 fő ellátottat tartottak nyilván. A 2016 évi jogszabályváltozások miatt 2 fővel szükséges bővíteni a gondozónők számát.

A házi segítségnyújtást igénybevevők korcsoportos bontásban (fő)

	18-39 év	40-59 év	60-64 év	65-69 év	70 év feletti	Összesen
2017	0	0	2	7	23	32
2016	0	1	4	4	27	36
2015	0	3	3	6	23	35
2014	1	3	9	3	17	33

A házi segítségnyújtást érintő változás

A 2014. évben megkezdődött az átalakítás a házi segítségnyújtás szabályozása terén, amely a gondozási tevékenységek körét, valamint a ponthatár módosításával a jogosultsági feltételeket érintette. A módosítások tovább folytatódnak a célzottabb szolgáltatásnyújtásra irányultan, a későbbi differenciált és célzottabb támogatás kialakításának érdekében.

A 2015-ös év jelentős jogszabályváltozása, hogy a házi segítségnyújtás szolgáltatásán belül 2016. január 1-től két tevékenységi kör kerül kialakításra: ***a szociális segítség és a személyi gondozás***. A szakemberek felkészítése, szakmai továbbképzése folyamatosan történt, december 31-ig a törvényi előírásnak megfelelően, megtörtént a gondozási szükségletek felülvizsgálata.

A személyi térítési díj 2013 óta egységesen 610 Ft/óra összeg (helyi rendelet), azonban a szolgáltatásért fizetett havi térítési díj összege nem haladhatja meg az ellátott bevételeinek 25%-át. Lehetőség nyílik a házi segítségnyújtás mellett étkezés igénybevételeire is. A térítési díj mindkét ellátási forma együttes igénybevétele esetén nem haladhatja meg az ellátott bevételeinek 30%-át.

A kormányzat jelenlegi törekvése az, hogy az otthon közeli ellátási formákat részesítse előnyben, erősítse meg, az intézményi ellátás mellett/azzal szemben. Ezzel összhangban a házi segítségnyújtás keretei bővültek, a korábban már említett házi segítségnyújtás normatívája külön került meghatározásra, a nyújtott gondozási formának megfelelően (gondozás és segítség).

Idősek nappali klubja

A nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok építésére és ápolására, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

A szociális szolgálat keretein belül az idősek nappali klubja 40 férőhellyel működik. Egyes szervezett programjai nyitottak a város lakossága számára is.

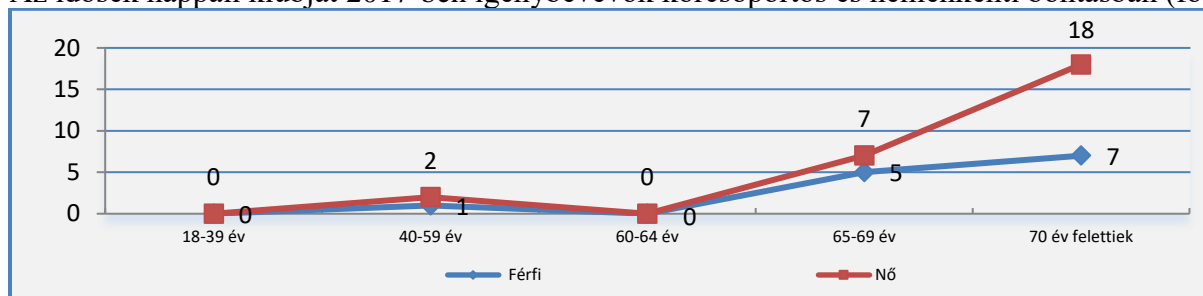
A foglalkozások manuális tevékenységből, vezetett és spontán beszélgetésekből állnak, melyek során az igénybe vevőknek lehetőségük nyílik képességeik alkalmazására, kreativitásuk megélésére, szellemi kondíciójuk megtartására, ismereteik, jártasságaik bővítésére. Cél, hogy az időskorúak aktivitását, kompetencia élményét fenntartsa, egyben mentális és fizikai védelmet nyújtson egy kötetlenül, az igényekhez igazodóan működő, de védett és határozott

keretekkel rendelkező környezetben, amely magas színvonalú szociális szakmai, andragógiai, gerontológiai háttérrel rendelkezik.

A idősek nappali klubját igénybevevők korcsoportos bontásban (fő)

	18-39 év	40-59 év	60-64 év	65-69 év	70 év felettiek	Összesen
2017	0	1	0	8	31	40
2016	0	3	0	12	25	40
2015	0	1	3	6	30	40
2014	0	1	4	7	29	41

Az idősek nappali klubját 2017-ben igénybevevők korcsoportos és nemenkénti bontásban (fő)

Nappali melegedő, népkonyha

A nappali melegedő a hajléktalan személyek részére biztosít lehetőséget a közösségi együttlétre, a pihenésre, a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére (személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására), továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését, lehetőséget biztosít étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására. A szolgáltatás igénybevétele ingyenes. A hajléktalanok nappali melegedője 40 férőhellyel működik.

A rendelkezések által előírt fenti feladatokon felül az intézményben lehetőség nyílik arra, hogy szakemberek segítségével az igénybevevők hivatalos ügyeiket intézzék, munkaerő-piaci státuszukat erősítsék, kreatív, kompetencia-erősítő foglalkozásokon vegyenek részt, az őket érintő témákban tájékozódjanak. Az intézmény szakmai álláspontja az, hogy a hajléktalan emberek esetében nem elegendő „pusztán” a szociális és egészségügyi „jól lét” helyreállítása, megőrzése, védelme. Szakmai kereteken belül fontos feladat a munka világába való visszavezetés, a megfelelő lakhatás megszerzését megalapozó anyagi javak megteremtésére irányuló készségek felébresztése.

Az ellátórendszer anomáliáiból fakadó szituáció az, hogy a nappali melegedő szolgáltatását több esetben olyan személyek veszik igénybe, akiknek egyéb más, előbbre sorolandó problémáik vannak hajléktalanságuknál (pl. terminális állapotú rákbetegek, pszichiátriai diagnózissal és kórképpel rendelkezők). Ezen igénybevevők aránya közelítőleg 15%. A jelenlegi szociális ellátórendszer hiányosságai miatt az intézmény helyesnek látja az emberi élet védelme érdekében, ha olyan ellátottak gondozását is felvállalja, akik ellátása a kompetencia határain túlmutat.

Civil szervezetek, elsősorban az Életút Oroszlányi Segítők Egyesületének segítségével csoportfoglalkozások alapanyagainak beszerzésére nyílt lehetőség. Az intézmény igyekszik kihasználni a pályázat adta lehetőségeket, ebből a forrásból is támogatják a rászorulókat.

Családsegítés

A családsegítő szolgálat, mint önálló szakmai egység 2015. december 31-ig nyújtotta szolgáltatásait, 2016 januárjától a Gyvt. és a Szt. módosításai alapján a Család, - és Gyermekjóléti Központba integrálódott.

A szolgáltatás olyan személyes szociális szolgáltatás, mely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez, fejlődéséhez továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A családgondozás - a felnőttek, fiatal felnőttek, de akár fiataloké esetén - az egyén, a család mindennapi élete során felmerülő szociális és mentálhigiénés problémák megoldására, megszüntetésére, szűkebb és tágabb környezetében felmerülő konfliktusok rendezésére, hosszútávon az életvezetési képesség megőrzésére irányul. A szolgáltatásnak igénybe vétele önkéntes, nincs korlátja, életkorhoz, jövedelemhez, szakértői véleményhez nem kötött.

Nyújtott szolgáltatási formák

- szociális és egyéb információs adatok gyűjtése az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében, ügyintézésben való közreműködés,
- szociális, életvezetési, adósságkezelési és mentálhigiénés tanácsadás,
- pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadás szervezése,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátások közvetítése,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezése
- egyének illetve családok kapcsolatkézségének javítása érdekében a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, mediációs programok és szolgáltatások, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások szervezése,
- speciális támogató, önszorgító csoportok szervezésének, működtetésének segítése,
- a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működtetése.

A szolgálathoz forduló kliensek fő problémaprofilját tekintve, az tapasztalható, hogy tovább nőtt az elsődleges problémaként megélhetési nehézségek miatt jelentkező ügyfelek száma. A családi kapcsolati problémák hátterében nagyon gyakran a munkanélküliségből, az egzisztenciális bizonytalanságból eredő szerepzavar, szocializációs funkciózavar, mentális probléma áll. A családi problémák generációkon keresztül áthúzódnak mintaként szolgálnak a felnövekvő gyermekek számára. Az idősödő társadalom problémája, hogy nő azon egyedül maradók száma, akik magas életkoruk negatív járulékaival nem képesek megbirkózni.

A szolgáltatást igénybevevők ellátási szükségletei a fenti problémákból következnek, a családsegítésnek ezek megoldására kell törekednie.

A város külterületein a közösségi csoportokon, szervezeteken keresztül fejlesztik a szakemberek a szegregált térségben élők képességét arra, hogy aktív tagjai legyenek a társadalomnak. A Telepi pályázat hosszabbításával összesen 113 főt sikerült a programba bevonni. Ők azok, akikkel egyéni fejlesztési terv alapján van szoros kapcsolat. A múlt évben ebben a keretben három képzésben is részt vehettek az ügyfelek. A közfoglalkoztatási programokra többszörös a jelentkezés. A dűlőben lévő Szolgáltató Pont szolgáltatásai sikeresek, a közösségi rendezvények teltházasak. 2015 decemberéig 3287 alkalommal vették igénybe a mosási lehetőséget.

Szakosított ellátás

Ha életkora, egészségi állapota, szociális helyzet miatt a rászoruló személyről alapellátás keretében (otthonunkban, illetve otthon háttérű intézményben) már nem lehet gondoskodni, állapotának, helyzetének megfelelő ellátási formában kell gondozni.

Idősek gondozóháza

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények ideiglenes jelleggel - legfeljebb egyévi időtartamra - teljes körű ellátást biztosítanak. Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézményi orvos szakvéleményének figyelembe vételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

A szakellátásnak ez a formája Oroszlány város számára nem kötelező feladat. Az ellátási forma fő célja a családok segítése olyan élethelyzetben, amikor a hozzátartozók az idős emberről átmenetileg nem tudnak gondoskodni, illetve az egyedülálló személy önmaga ellátására – időlegesen – nem képes, napi gondozási szükséglete meghaladja a négy órát. Az esetek többségében állapotromlás miatt nincs mód a családba, illetve saját otthonba történő visszahelyezésre, ezért további ellátást, más intézményi formát szükséges igénybe venni, felkutatni (tartós ellátást nyújtó intézmények). Nehézséget okoz, hogy a kimenetek felkutatása esetleges. Oroszlányon nincs tartós ellátást nyújtó intézmény idősek számára, így a megyében, vagy távolabb kell megoldást keresni az idősek megnyugtató elhelyezésére, ellátására.

Az idősek átmeneti otthonát igénybevevők korcsoportos és nemenkénti bontásban (fő)

	40-59		60-64 év		65-69 év		70 év		
	férfi - nő		férfi - nő		férfi - nő		feletti		Összes
2017	2	1	1	1	1	0	6	18	30
2016	2	1	5	3	2	2	5	10	30
2015	2	1	5	2	2	1	5	10	28
2014	1	1	1	1	2	1	9	14	31

Az otthon 2 és 4 ágyas szobákban a szakmai elvárásoknak közelítően megfelelő színvonalú ellátás biztosít. Az egység tárgyi felszereltsége gyakorta kifogásolható, **szükségessé vált az intézmény épületének felújítása**, energia hatékony megoldások kialakítása.

Az éjjeli menedékhely

A hajléktalanok éjjeli menedékhelye biztosítja az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek számára az éjszakai pihenésre, a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, betegek elkülönítésére, a közösségi együttélésre szolgáló helyiségeket. A szakellátásnak ez a formája Oroszlány város számára nem kötelező feladat, azonban valós igényeket elégít ki.

A menedékhely 50 férőhellyel rendelkezik. 2010 óta van lehetőség időszakos férőhelybővítésre. Ezen keretek között a téli krízisidőszakban 75 személy fogadását tudja biztosítani az intézmény. 2017 év folyamán az igénybevevők átlagos száma 51 fő volt, mely 10%-kal magasabb az előző évinél.

A nappali melegedő és az éjjeli menedékhely kliensköre java részt megegyezik. Rendkívül fontosnak tartják mindazon eszközök alkalmazását, amellyel az ellátottakat segíteni tudnak abban, hogy munkához, saját (intézményen kívüli) lakhatáshoz jussanak. Ezt sok esetben akadályozza a munkaerő-piac beszűkülése, az ellátottak egészségügyi, pszichés helyzete, illetve komoly kihívást jelent az igények felkeltése.

Gyermekjóléti alapellátás

Gyermekjóléti szolgáltatás

A Szolgálat települések között kötött megállapodás keretében 2015 évben Oroszlány mellett még 4 környező településen (Bokod, Dad, Kecskéd, Kömlőd) támogatta a gyermeket és családjukat. 2016. január 1-től - a jogszabályok adta lehetőséggel élve - Kömlőd község Szákszenddel közösen 1 fő foglalkoztatásával látja el a család, és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait. Januártól Oroszlányon kívül Bokodon, Dadon és Kecskéden nyújtja az ellátást a Szolgálat.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekvédelmi ellátórendszerbe bekerült gyermekek szükségleteinek prognosztizálása teszi lehetővé a szolgálat-centrikus, főként a megelőzésre alapozott rendszer működtetését. A pozitív személyiségtartalmakat átadó-átvevő szocializációs folyamat fázisai meghatározott lépésekben követik egymást.

A gyermekvédelem területén dolgozó szakemberek által nyilvántartott veszélyeztetett gyermekek száma 2015-ben Oroszlányon 784 fő volt. A tapasztalatok alapján a veszélyeztetettségi tényezők tovább szélesedtek. A családgondozók által a gondozott gyermekek és családok száma 5%-kal nőtt az elmúlt évhez viszonyítva, a szolgáltatás egyéb formáját igénybevevő gyermekek száma több mint 25%-kal emelkedett.

A gyermekjóléti szolgálat **prevenációs tevékenysége** keretében elsősorban a gyermekek számára szervez szabadidős tevékenységeket az ellátási területén.

A nehezedő élethelyzeteket segítő a szociális szolgálat krízis kamrát működtet, 2015-ben 1800 kg-nál több élelmiszerrel segítettek a családokat. Továbbá ruhaadományokat közvetítenek, a téli hidegben tűzifa osztását vállalják fel, több alkalommal évente gulyáslevest osztanak. Életvezetési, beosztási tanácsokkal látják el a szülőket, sajnos sok esetben esélytelenül a munkalehetőségek szűkülése miatt.

A közösségfejlesztés egyik színtere az Önkormányzat által a Nyíres dűlőben megvásárolt ház, mely kibővített funkcióval működhet. A közösség erejére építve támogatja a szegregátumban élőket abban, hogy kezükbe vegyék sorsuk irányítását, pozitív szocializációs mintát közvetítsenek gyermekeik felé.

Család, és Gyermekjóléti Központ kialakítása 2016. január 1-től

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-i hatállyal jelentős - a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálását, a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint család és gyermekjóléti központok kialakítását célzó – változtatást vezetett be a szociális ellátás és a gyermekvédelmi ellátás fenti területein. Az átalakítást érintő jogszabályváltozások törvényi és szakmai jogszabályi szinten 2015. december végén születtek meg, a részletes szakmai jogszabály 2016. év elején jelent meg. A jogszabályi szinten történt folyamatos módosítások nehezítették az átalakítás szakmai standardjainak kidolgozását.

Az átalakítást megelőzően a jogszabályokban előírt intézkedéseket az Önkormányzat megtette, a szakemberek a folyamatosan változó jogszabályi környezet ellenére is felkészültek a szolgáltatás a 2016. januári beindítására. A már meg lévő szakembergárdára építve kialakították a Család, és Gyermekjóléti Központ szakmai egységét. Az egységen belül az alapszolgáltatási feladatokat nyújtó család, és gyermekjóléti szolgálat és a hatósági intézkedésekhez kapcsolódóan feladatot ellátó család, és gyermekjóléti központ állt fel. Ez utóbbi keretein belül speciális szolgáltatások kerültek bevezetésre (utcai-, kórházi, iskolai szociális munka, készenléti ügyelet). A szakmai létszám a jogszabályban előírtaknak megfelelően bővítése megtörtént. A munkavégzéshez szükséges feltételek fedezetét a Képviselő testület biztosította.

Családok Átmeneti Otthona

A családok átmeneti otthona szociális és mentális problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került, otthontalanná vált családokat fogad, elsődlegesen Oroszlány közigazgatási területéről.

A működési engedélyben meghatározott férőhelyszám 38 fő, amelyből hat férőhelyen, hozzátartozók közötti erőszakot elszenvedett nőket, anyákat, gyermekeket fogad az intézmény az ország egész területéről. A Családok Átmeneti Otthona szoros kapcsolatban áll a Család, és gyermekjóléti Központtal, amely a beutalást egyrészt kezdeményezi, másrészt a családgondozók az intézményi ellátás ideje alatt is kapcsolatot tartanak a családokkal.

A feladatellátás fókuszában a család, mint rendszer jelenik meg. A magyarországi társadalompolitikai koncepcióban megfogalmazódott, hogy a magyar társadalomban

alapvető jelentősége van a családnak, hiszen olyan alapvető funkciókat lát el, melyet más intézmények nem tudnak, és nem is akarnak ellátni. Az otthon azoknak a családoknak nyújt segítséget, amelyek nem képesek védő/óvó funkcióik betöltésére.

A 2017-es évben az átmeneti gondozásban **19 család** vette igénybe a szolgáltatást, melyből 11 az újként bekerülő. Az összes ellátott **39 fő volt**. A 19 család 14 felnőttet és 24 gyermeket jelent. A bekerülők közül két család az, aki két éven belül ismételten igénybe vette az ellátást, mivel lakhatásukat ismételten nem tudták megoldani. **Szintén 2017-ben összesen 43 fő, 23 család tartózkodott a 6 krízis férőhelyen.** 21 esetben egyegyedülálló gyermekes anyának, 43 kiskorú gyermeknek és két felnőttkorú bántalmazott nőnek segítettünk azonnali krízishelyzetére megoldást találni. Az éves ellátotti napok száma 12403, míg az éves férőhelykihasználtság 89,42% volt.

A szakmai egység által nyújtott krízisszolgáltatás három fő pillérből áll:

- Elhelyezés biztosítása otthonukat elhagyni kényszerülő családok számára
- Információnyújtás, tájokoztatás a krízisszolgálattal kapcsolatosan (régió szinten)
- Krízispont működtetése

A családok átmeneti otthonába történt bekerülés legfőbb oka a szülők lakhatási problémája, de emellett és ezzel összefüggésben vezető ok a szülők életvezetési nehézségei. Jelentős bekerülési indíték volt a bántalmazás, családi konfliktusok, valamint a szülő egészségi állapota. A családok átmeneti otthonában egy évig tartózkodhatnak a családok, mely indokolt esetben meghosszabbítható.

A krízisellátás feladatainak ellátása évi 2014-ig 3 éves pályázati ciklusban történt, az ezt követő időszakban meghosszabbításra került a szerződés. 2014-ig, évi 3M Ft volt a szolgáltatásra rendelkezésre álló összeg, 2015-től évtől 6 M Ft-ra emelkedett a finanszírozás.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsődébe 2016-ban 240 gyermeket írtak be, s közülük 51 fő ment óvodába. A felvett gyermekek közül 3 főt ítélnék hátrányos helyzetűnek, 22 főt veszélyeztetettnek. Ennek oka elsősorban a rossz lakhatási körülmények, vagy a lakhatás elvesztése és a munkanélküliség okozta anyagi ellehetetlenülése a családnak. A gyermekek fizikai elhanyagolása, a rendszeres tisztálkodás hiánya csökkent az előző évhez képest. A családsegítők javaslatára 14 kisgyermek került a bölcsődébe. Jelenleg 55 szülő neveli egyedülállóként gyermekét, vagy gyermekeit (2014-ben ez a szám 43 volt). A bölcsődei igénybevétel az átalakítást követő időszakban 100% felett volt. 2010 második félévétől a statisztikai adatok csökkenést mutattak mind a feltöltöttség, mind a kihasználtság tekintetében. Ennek egyik oka, hogy 2010 augusztusától a bölcsőde férőhelyszámát az intézmény 100 főről 128-ra módosította, majd a 2011-es felújítást és bővítést követően 128-ról 156-ra növelte. 2015-ben emelkedés mutatkozott az év végén beíratott

gyermekek számánál. A gyed extra bevezetése nyomán növekedni kezdett az ellátás iránti igény. A tavalyi évben a bölcsőde feltöltöttsége 90,66 %-os volt. A tárgyév december 31-én felvett 128 gyermekből 33 fő a 6-23 hónapos korosztályhoz tartozik.

Bölcsődei adatok 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
A tárgyév január 01-én beíratott gyermek száma	141	112	120	132
Év közben felvett gyermekek száma	85	115	118	108
Óvodába ment	97	91	66	51
Év közben kimaradt	17	16	40	61
A tárgyév december 31-én felvettek száma	112	120	132	128

17. Az esélyegyenlőség megteremtése

Az Európai Unió fontos alapelve és szociális alapjának elsőszámú támogatási területe az esélyegyenlőség biztosítása. A közösségi politikában az esélyegyenlőség biztosítása az egyik legfontosabb cél, amelynek lényege, hogy az európai intézményeknek minden tevékenységükkel elő kell segíteniük a nemi, faji, etnikai, vallási, fogyatékoság, vagy életkor szerinti kirekesztés elleni küzdelmet, az *esélyegyenlőség megvalósítását*. Az esélyegyenlőségi tartalmú rendelkezéseket a közösségi jogban elsősorban irányelvek tartalmazzák. Az önkormányzati rendeletek terén ez kettős feladatot jelent az önkormányzati jogalkotás számára: egyrészt rendeleteikben tartózkodniuk kell a diszkriminatív rendelkezések alkalmazásától, másrészt bizonyos esélyegyenlőség biztosítását célzó rendelkezéseket be kell építeniük szabályozásukba. Az önkormányzatoknak azonban e téren nemcsak az uniós követelményeket, hanem az azon alapuló hazai jogszabályi előírásokat is be kell tartania.

A város 2013-ban fogadta el *Helyi Esélyegyenlőségi Programját*, amelynek átfogó céljai elérésével érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tanker-ülettel).

A program további célja:

- a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat,

- meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében,
- meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

18. Szervezeti változások

2015 év áprilisában Képviselő-testületi döntés alapján az intézmény életében jelentős változás történt. A szolgálat gazdasági – munkaügyi szervezeti egysége a Polgármesteri Hivatalhoz került. Ezt követő időszaktól gazdasági feladatait, valamint a költségvetés tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat az Oroszlányi Polgármesteri Hivatal látja el az Oroszlány Város Önkormányzata és az Önkormányzati Szociális Szolgálat között kötött munkamegosztási megállapodás alapján. A Központi irányításhoz tartozó egyéb munkakörök 2016 áprilisától kerülnek a Hivatalhoz.

2016. július elsejétől az intézményüzemeltetési feladatok is átkerültek a Polgármesteri Hivatalhoz.

19. A szociális ellátó terület személyi feltételei

A gondozásba vétel társadalmi, gazdasági indokainak megváltozott tartalmi vonásai új, illetve újfajta képzettséggel rendelkező munkaerőt igényelnek.

2012 és 2014 között a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal ellenőrzése során előírt létszámbővítés történt az intézményben. Fluktuáció főleg a gyermeket vállaló szakemberek munkából történő kiesése okán történt. 2016-ban, a gyermekvédelmi rendszer átalakítása okán 4 fős fejlesztés történt, a szociális szolgálat teljes dolgozói létszáma 102 fő, akik közül összesen 3 fő szakképzetlen (nyelvvizsga és képzés folyamatban).

A felülvizsgálat idején a szakképzetek aránya megfelel az 1/2000. (I.7.) SZCSM-, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírt szakképzettségi arányt.

Az idei évben további létszámbővítésre lesz szükség a szeptember elsejétől kötelezően ellátandó óvodai- és iskolai szociális munka miatt.

20. A szociális ellátórendszer-sajátosságok és hiányosságok

Az igények növekedése a 2018 évi felülvizsgálat idején is tapasztalható, amely a meglévők mellett újabb kihívások elé is állítja a szakembereket és a fenntartót egyaránt.

A tapasztalatok láttatják, hogy a szükségletek és a lehetőségek nem mindig esnek egybe.

- A hajléktalan ellátást igénylők 25%-a kora, illetve egészségi állapota alapján tartós bentlakást igényelne.
- A pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása nem megoldott, ezért az ő ellátásuk is sok esetben az alapellátás, idősellátás, vagy a hajléktalan ellátás keretein belül történik. Ez a tény szakmai és ellátási oldalról is problémát jelent, megoldása országos szinten égető feladat.

Mind a hajléktalan emberek, mind a pszichiátriai betegek esetében kiemelkedően fontos volna a társadalmi reintegráció, a testi-lelki egészség rehabilitációja szempontjából a munkavégzés

lehetőségének megteremtése védett körülmények között, alkalmazkodva a terhelhetőséghez, munkavégzési képességhez.

- Az Idősek Átmeneti Otthonában élők közül az esetek többségében állapotromlás, vagy egyéb problémák miatt már nincs mód a családba, illetve saját otthonába történő visszahelyezésre. Nehezíti a helyzetet, hogy az intézmény elveszíti otthon jellegét, ugyanis egyre súlyosabb betegségben szenvedők veszik igénybe az ellátást.

A 2010 folyamán elkészült idősfelmérés tartalmazza az ide vonatkozó javaslatokat. A múlt év vizsgálatainak tapasztalatai is ezt erősítik meg.

- Kihívást jelent a város számára a Nyíres dűlőben és a Német dűlőben, valamint a város más külterületein megjelent viszonylag nagy tömeg, akik a „Sárga tömb” 2010-es lebontása után zömében ide települtek.

A probléma megoldásának irányába történt ugyan elmozdulás, ugyanakkor tartós, összefogásban megvalósuló törekvésre van szükség a kialakult problémák végleges felszámolására. Az eddigi erőfeszítések eredménye látható, de a szegregációs hátrányok csökkentése, megszüntetése további feladatokat jelöl ki a döntéshozók és a szakmai megvalósítók számára egyaránt.

- A fiatalokra fókuszáló „komplex fejlesztési program” kialakítása továbbra is időszerű (ld. „Amiről nehéz beszélni” c. kutatás). A családok leterheltsége, az iskolai rendszer túlterheltsége miatt olyan szereplők bevonása is szükséges a gyermekek fejlesztésébe-nevelésébe, amely a családokat és az oktatási intézményeket tehermentesíti, problémacentrikus és individuális szolgáltatásokat nyújt.

Ez a feladat mindenképpen interdiszciplináris szemléletet és együttműködést igényel.

Továbbra is hiányzó ellátási formák:

- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás azoknak a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyeknek nyújt szolgáltatást, akik időskorúak, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek, de a jelzőkészüléket használni képesek. Bár a települések számára nem kötelező feladat a szolgáltatás biztosítása, nem tudta az ellátási formát bevezetni a szolgáltatást igénybe venni kívánók alacsony létszáma miatt. Az ellátás biztosítása állami feladat.
- A nappali ellátást nyújtó formák közül a pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali ellátó intézménye. Az ellátásra szorulóak pontos száma nem ismert, a szolgáltatás biztosítására kezdeményezés nem érkezett.
- A fogyatékos személyek számára nyújtott nappali ellátást a város közvetlenül nem tudta biztosítani, de az ellátás hozzáférhetőségét a kömlődi Kerényi Béla Református Diakóniai Intézményekkel együttműködve megoldotta. A város önkormányzata az intézménybe jutást és a visszautat heti öt alkalommal ingyenesen biztosítja 2006-tól folyamatosan.
- A helyettes szülői hálózat megszervezésére több esetben történt kezdeményezés, ami alkalmas jelentkezők hiánya miatt nem valósult meg. A jelentkező igények kielégítése – Oroszlányban sajátos módon – a helyi kollégiumban történő elhelyezéssel történik. A gyermekek családból történő kiemelésének elkerülését segítő alapellátási forma (gyermekek átmeneti otthona) hiányát érzik a szakemberek.

21. A szociális ellátórendszer helyzetértékelésének összefoglalása SWOT elemzéssel

<p><u>ERŐSSÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kiépült alapellátási formák működnek, melyek nem zárkóznak el a fogyatékos, a pszichiátriai és szenvedélybetegek gondozásától sem - az ellátások térítési díja (ahol a jogszabály térítési díj beszedésére lehetőséget ad) megfizethető - kötelező feladatokon túl önként vállalt feladatok biztosítása - szolgáltató tevékenység, ellátási szemlélet és kompetenciák erőssége - családok komplex kezelése - szociális ellátás és gyermekvédelem összhangja, más szakterületekkel szinergikus kapcsolatok kihasználása - az intézmények akadálymentessége - a szociális szakképzés különböző szintjei jól elérhetőek a megyében - a Munkaügyi Kirendeltség partner a munkahelyteremtő és megtartó képzések támogatásában - a pályázatokon való aktív részvétel - a gyermekjóléti és szociális területen megerősödött az együttműködés az ellátási területen 	<p><u>GYENGESÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a szociális ellátási formák területi egyenlőtlensége - a civil szféra alacsony részvétele - az ellátás rendszerében kedvezőtlen intézményi infrastruktúra, korszerűtlen munkakörülmények, felújításra szoruló épületek - tárgyi feltételek hiánya, hiányzó alap- és nappali ellátási formák - a szociális ellátás statisztikai és adatszolgáltató rendszerének hiányosságai - a szociális szféra alacsony szakmai presztízse, gyenge érdekérvényesítő ereje - a fentiek miatt a szakemberek pályaelhagyása - pénzügyi erőforrás hiánya
<p><u>LEHETŐSÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - meglévő ellátási formák bázist jelenthetnek a fejlesztéshez - önkéntesek bevonása a szociális ellátás területére - a szociális ellátási formák területi egyenlőtlenségének megszüntetése, a hiányzó ellátási formák ellátatlan területekre való telepítésével 	<p><u>VESZÉLYEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az aktív korú népesség arányának csökkenése - a nyugdíjasok számának emelkedése - források hiánya, alacsony állami normatívák - a szociális ellátást igénylők magas aránya - a hátrányos helyzetű népesség további növekedése - a szegregált területen élők felzárkóztatását célzó programok lendületének csökkenése

<ul style="list-style-type: none"> - az intézmények számára jogszabálykövetés biztosítása - szociális kerekasztal aktívabb működtetése - szükségletekre orientált, személyre szabott ellátások lehetőségei - támogató helyi politikai környezet 	<ul style="list-style-type: none"> - a pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek emelkedő száma társadalmi problémát jelent - a szakképzettség hiánya, a szakképzettek nem megfelelő színvonalú foglalkoztatása - a települési önkormányzatok, civil szervezetek információ hiányon alapuló alacsony együttműködési készsége - a saját erőforrás hiánya miatt a pályázati lehetőségek elmulasztása - alulfinanszírozottság miatt az ellátás színvonalának visszaesése
---	---

Oroszlány Város Önkormányzatának szociálpolitikája lehetőségeihez mérten széleskörű támogatási rendszert foglal magába. A pénzbeli és természetbeni támogatások rendeletben szabályozott feltételei kedvezőbbek a hasonló adottságú települések által nyújtottaknál. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások körében több nem kötelezésen alapuló, hanem a helyi szükségletekre reagáló szolgáltatás segíti az arra rászorulókat. Mindezek mellett is van tennivaló a területen. A hiányzó ellátási formák mellett a szolgáltatások minőségi fejlesztését is fontos tervezni.

22. Az ellátási rendszer fejlesztésének általános irányelvei

Az alapkoncepcióban megfogalmazottaknak megfelelően továbbra is érvényesek az alábbi irányelvek:

- A szociális törvényben előírt minimum szintnél több ellátás további biztosítása.
- A demográfiai előjelzések alapján a továbbfejlesztés lehetőségének meghatározásai.
- Az egyes ellátotti csoportok számára rendszer jellegű struktúra kiépítése (alap-, nappali ellátás, átmeneti elhelyezést és tartós bentlakást nyújtó intézmények ellátási típusok szerint).
- Kiemelt csoportok (mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) igényeinek kielégítése a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangban.
- A dolgozói, szakdolgozói létszám biztosítása, bár ez az utóbbi két évben majdnem lehetetlen.
- A szakképzettségi mutatók folyamatos növekedésének biztosítása.
- Közfoglalkoztatás területén történő feladatellátás megtartása.
- Pályázati források további bevonása.

A helyi szociálpolitika feladata, hogy az intézményi és pénzügyi lehetőségek keretei között kialakítsa a segítségnyújtás azon formáit és eljárásait, amelyek az előzőekben megfogalmazott alapelveknek megfelelnek.

22. 1 Mindezek alapján a következő fő feladatokat kell megfogalmazni

1. A városban ki kell alakítani a hiányzó alap és nappali ellátási formákat.
2. A pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali intézménye kötelező, de továbbra is hiányzó ellátási forma. Az igényfelmérés városunkban eddig még nem történt meg. Jelenleg a meglévő intézményhálózat (elsősorban a nappali klub) lehetőségeit kihasználva történik a megoldási lehetőség keresése. A gyakorlati tapasztalatok alapján egyre inkább mutatkozik igény az ellátási formára. Kialakítását segíti, hogy az egyetlen befogadható ellátási forma a megyében.
3. Az alapellátás keretében a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése fontos (habár nem kötelező) feladat. A szolgáltatás nagymértékben növeli az idős, illetve azon fogyatékos emberek saját lakáson belüli biztonságérzetét, akik a készüléket megfelelően kezelni képesek. Ez a szolgáltatási forma intézményi férőhelyeket válthat ki, illetve nagymértékben könnyítheti az alapellátásban dolgozók munkáját.
4. A pszichiátriai betegek, illetve a hajléktalan emberek rehabilitációs célú munkavégzésére irányuló lehetőségek felkutatása, a szükségletek felmérése indokoltnak látszik.
5. A város külterületén megkezdett telep rehabilitációs program folytatása, az itt élő családok számára szociális szolgáltatási, közösségfejlesztési lehetőségek támogatása és fenntartása.
6. Minden ellátásra igaz – legyen az az önkormányzat kötelező vagy nem kötelező feladata - hogy helyben, vagy a lakóhelyhez legközelebb kell nyújtani annak érdekében, hogy az idős vagy elesett ember ne szakadjon ki lakókörnyezetéből. Érthető, hogy az egész életükben városunkban élő idős emberek már nem akarnak más településre költözni. Ebben a korban már különös jelentősége van a megszokott környezet megtartásának, a változás okozta traumát ugyanis sok esetben nem képes feldolgozni az idős ember. Keresni kell tehát a megoldásokat akár a civil szféra vagy vállalkozói kör bevonásával is. Vizsgálni kellene annak lehetőségét, hogy a város időskorú lakói részére rendelkezésre álljon legalább az átmeneti otthonhoz hasonló nagyságrendű tartós ellátást nyújtó intézmény. *Ezt segíti a 2015-ben módosult Szt., a jogszabály 58/A (2) bek. (2f) pontja. Egyedi, méltányolható esetek kezelése érdekében az új szabály, jogkört biztosít az emberi erőforrások miniszterének arra – az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével –, hogy indokolt esetben az adott szolgáltatás befogadása mellett döntsön a kapacitásokra tekintet nélkül.*
7. A Gyermek Átmeneti Otthona iránt jelentkező igények kielégítése átmenetileg a Móra Ferenc Kollégiumban igénybevételel próbálta kielégíteni a város, amely az utóbbi időszakban kevésbé működő kényszermegoldás. Az intézmény kialakításának lehetőségét évek óta kereste az Önkormányzat. A település lélekszámának csökkenése miatt mára már kikerült a kötelezően ellátandó feladatok közül ez az intézménytípus, ennek ellenére hiányzó ellátási forma a gyermekvédelemben.
8. A hiányzó ellátási formák mellett a személyi feltételek biztosítására, illetve a tárgyi feltételek további javítására kell törekedni.

22.2 Javaslato a szociális ellátórendszer minőségi fejlesztéséhez

- A Személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM. rendelet mellékletében előírt szakmai létszám foglalkoztatása jogszabályi kötelezettség, amely jelenleg megvalósított, ennek megtartása szükséges.
- Valamennyi szakember számára biztosítani kell a munkaköréhez megfelelő továbbképzéseken való részvételt, az ellátási területnek megfelelő szakmai irodalmat, a konzultációk lehetőségét, a jogszabályok követéshez szükséges kiadványokat, valamint az infrastruktúrát.
- Ki kell építeni az egyes települések működő ellátási formák közötti folyamatos kapcsolattartás lehetőségét, illetve a meglévő kapcsolatok további erősítése szükséges.
- A kapcsolat révén létrejövő szakmai kommunikáció, illetve együttműködés lehetővé teszi a meglévő kapacitások hatékonyabb és hatásosabb kihasználását, a minőségi szolgáltatások felé történő elmozdulást, az új módszerek bevezetését, elterjesztését, a szakmai illetve a társadalmi szemléletformálást.
- Ösztönözni szükséges a civil szervezeteket új férőhelyek, illetve ellátási formák kialakítására.
- A pályázati lehetőségek kihasználásával mind az infrastruktúra, mind a személyi állomány tudásbázisának fejlesztése elengedhetetlen.

Oroszlány város szociális ellátórendszerének koncepciója, a megvalósítandó ellátási formák kialakításának tervezett időpontjai a 2012-ben született felülvizsgálatnak megfelelően:

Ellátási formák megnevezése	Feladat jellege	Férőhelyek száma	Kialakítás határideje
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Alapellátási szolgáltatás	----	2019. december 31-ig elvégzett szükségletfelmérést alapján, megfelelő számú igény esetén azonnal
Pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali intézménye	Szakosított ellátási forma	20	2020. december 31.
Gyermekek átmeneti otthona	Gyermekjóléti alapellátás	----	folyamatos (figyelemmel a gyermekvédelmi rendszer átalakítására)

Összegezve a fentieket megállapítható, hogy első lépésben az önkormányzat szociális törvényben előírt kötelezettségének teljesítését kell a fejlesztés prioritásaként kezelni. A

fejlesztés megvalósításának összehangolása – a szociálpolitikai kerekasztal közreműködésével – szükséges ahhoz, hogy az egyes ellátási formák ne egymástól függetlenül jöjjenek létre, hanem az egyes ellátotti csoportokhoz igazodóan rendszerjellegű struktúra épüljön ki.

A fejlesztés következő lépése a helyzetelemzésekben feltárt igények és lehetőségek összhangjának megteremtése, a szolgáltatások körének szélesítése, a férőhelybővítések megvalósítása.

Az intézményrendszer horizontális szélesítése javasolt, melynek ütemezését és mértékét a fejlesztés első lépcsőjében kialakított ellátási formák befolyásolhatják.

A javasolt minőségi fejlesztéseket a tényleges fejlesztés mindkét üteménél folyamatosan kell alkalmazni ahhoz, hogy az ellátás színvonala az egyes fejlesztések megvalósulásával párhuzamosan emelkedjék.

Fentiekben javasolt feladatok elvégzése növelné a településen élők szociális biztonságát, az ellátást igénylők és hozzátartozók szemléletének pozitív irányba történő elmozdulását, illetve a szociális területen dolgozók szakmai presztízsét, elhivatottságuk elmélyítését.

23. Jövőkép megfogalmazása a megyei koncepcióval és a Helvi Esélyegyenlőségi Tervvel összhangban

A folyamatban lévő változások, melyek csak részelemei az ágazatot érintő elképzeléseknek bizonytalanná teszik a jövő feladatainak pontos meghatározását.

A *jövőkép* meglehetősen bizonytalan, ezért új feladatok meghatározása nélkül, a még mutatkozó ellátási hiányosságok megszüntetése és a meglévő szolgáltatások minőségének megőrzése lehet a reális cél az elkövetkező három évben.

Kíváncsú lenne az emberi tényezők előtérbe helyezése. A szociális ágazatban dolgozók nagymértékben a személyiségükkel dolgoznak. A folyamatos negatív hatások (betegség, idősor, egyéb szociális problémák), krízis helyzetek kezelése fokozott megterhelést jelentenek, ezért a képzések, továbbképzések mellett szükséges biztosítani azokat az eszközöket, módszereket, amelyek számukra védelmet jelentenek.

A koncepció jogszabályi meghatározottság miatt csak egy szűk szeletét dolgozza fel a szociális ellátásoknak, noha ezek egymásra hatnak, nem számolva a határterületekkel. Alapvető gond, hogy a jogi szabályozások az ideai változtatások ellenére is külön kezelik a gyermek és ifjúságvédelmet, a „felnőtt” ellátást, a foglalkoztatás, képzések területeit, némely esetekben nem egyértelműek, nem összehangoltak.

Amennyiben a koncepciókészítés és felülvizsgálat jogszabályi kötelezettsége megmarad, a feladat ellátást kíváncsú hogy megelőzze egy tudományosan megalapozott, átfogó helyzet és szükségletfelmérés – akár felsőfokú intézmény bevonásával - amely azt is vizsgálja, hogy a megyei helyzet mennyire egyezik vagy tér el az országos tendenciáktól, melyek azok az új

jelenségek, amelyek jelen vannak a megyében és megoldandó feladatokat jelentenek. Mindezek alapján Oroszlány városban is fontos lenne átfogó vizsgálat, hiszen vannak területek, amelyeken 2011-nél régebbi adatok/információk állnak rendelkezésre. i654

24. Jogszabályok jegyzéke, szakirodalom

A város szempontjából releváns jogszabályi előírások felsorolása annál is inkább indokolt, mert a szociális ellátással kapcsolatban azok jelentősen változtak.

A szociális igazgatást és a szakmai szempontrendszer meghatározó jelentősebb jogszabályok az alábbiak:

1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról

211/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet Az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről

129/2005. (VII. 1.) Korm. rendelet A Szociálpolitikai Tanács összetételéről, szervezetéről és működéséről

112/2006. (V. 12.) Korm. rendelet A szociális foglalkoztatás engedélyezéséről és a szociális foglalkoztatási támogatásról

226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről

8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról

9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet A szociális szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról

69/2004. (VIII. 5.) ESzCsM rendelet Az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter hatáskörébe tartozó szociális szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai vizsga szervezésére feljogosított intézményekről

3/2006. (V. 17.) ICsSzEM rendelet A szociális intézményen belüli foglalkoztatás szakmai követelményeiről, személyi és tárgyi feltételeiről

11/2006. (XII. 27.) SzMM rendelet Az egészségi állapoton, illetve betegségen alapuló szociális rászorultság igazolásának szabályairól

36/2007. (XII. 22.) SzMM rendelet A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól

3/2008. (IV. 15.) SzMM rendelet A szociális módszertani intézmények kijelöléséről és feladatairól, valamint a szociális szolgáltatók, intézmények engedélyezési eljárásának szakértői díjáról

136/2009. (VI. 24.) Korm. rendelet A krízishelyzetbe került személyek támogatásáról

279/2009. (XII. 9.) Korm. rendelet Egyes szociális tárgyú kormányrendeleteknek a szociális foglalkoztatás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás állami támogatásának átalakításával, valamint az egyházi kiegészítő támogatás megtérítésével összefüggő módosításáról

278/2009. (XII. 9.) Korm. rendelet A házi segítségnyújtást, illetőleg a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást ellátási szerződés keretében biztosító helyi önkormányzatok támogatásáról, valamint az e szolgáltatások körében tevékenységet végző személyek elmaradt juttatásainak megelőlegezéséről

321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről

73/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet A foglalkoztatási és szociális adatbázisról

[331/2010. \(XII. 27.\) Korm. rendelet A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint eljárásának részletes szabályairól](#)

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

A koncepció elkészítéséhez felhasznált szakirodalom

Közép-Dunántúli Régió Szociális Foglalkoztatási Fejlesztési Terve

Komárom-Esztergom Megye Önkormányzatának Fogytékosügyi Programja

Komárom-Esztergom Megye Szociális Szolgáltatási Terv Koncepciója

Oroszlányi Kistérség Szolgáltatástervezési Koncepciója 2011. évi

Oroszlány Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016. évi

Oroszlány és Térsége Egészségfejlesztési Terve

Az oroszlányi Munkaügyi Központ által nyújtott adatok

Oroszlány város védőnői szolgálata által nyújtott adatok

Magyar Állam Kincstár Komárom-Esztergom Megyei Területi Igazgatósága dokumentumai

Oroszlányi Polgármesteri Hivatal adatai

Szociális ellátórendszer adatai
